

ДАР БОРАИ МО

**«МАҚОМИ ТАНЗИМКУНАНДАИ ДАВЛАТӢ
ОИД БА ТАЪМИНИ БЕХАТАРИИ
РАДИАТСИОНӢ - АГЕНТИИ АМНИЯТИ
ХИМИЯВӢ, БИОЛОГӢ, РАДИАТСИОНӢ ВА
ЯДРОИ ДАР НАЗДИ АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ
ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН БУДА, МИНБАӢД
МАҚОМИ ТАНЗИМГАР НОМИДА
МЕШАВАД, КИ СИЁСАТИ ЯГОНАИ
ДАВЛАТИРО АМАЛӢ МЕНАМОЯД...».**

1-уми ноябри соли 2001 Ҷумҳурии Тоҷикистон узви АБНА (Агентии Байналмилалии Неруи Атомӣ) шуд ва зарурати эҷоди сохтори танзимкунанда дар соҳаи амнияти радиатсионӣ ба вучуд омад.

Дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 3594 (16.1-2) аз санаи 18-уми сентябри соли 2002 дар ибтидо дар таркиби Президиуми Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо номи Агентии энергияи атомӣ ва сипас дар заминаи Агентии амнияти ядрои ва радиатсионии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун воҳиди сохтори Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (қарори Президиуми

Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 112 аз санаи 25.12.2002) ташкил карда шудааст.

Соли 2003 мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи бехатарии радиатсионӣ” Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Агентии амнияти ядрои ва радиатсиониро дар назди Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (ААЯР АИ ҚТ) мутобиқи моддаи 6-и қонуни мазкур ААЯР АИ ҚТ ҳамчун мақоми танзимкунандаи кишвар, ки сиёсати ягонаи давлатиро татбиқ мекунад ва фаъолияти мақомоти дигари ваколатдорро ҷамоҳанг месозад, таъсис дод.

Мувофиқи қарори Раёсати Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон № 117 аз 5 ноябри соли 2021 номи Агентии бехатарии ядрои ва радиатсионии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба Агентии амнияти химиёвӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон (ААХБРЯ АМИТ) тағйир дода шуд.



Самтҳои асосии фаъолият:

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ талаботро барои татбиқи принципҳои ҳифозати радиатсионӣ оид ба ҳама гуна ҳолатҳои радиатсия муқаррар мекунад, ки онҳо маъноии зеринро далолат мекунад:

- дар ҳолатҳои радиатсия ба нақша гирифта шуда, ҳамзамон масъули таъмини ҳифозат ва бехатарӣ махсуб ёфта, дар мавридҳои зарурӣ мутобиқи талаботи дахлдори зерин амал мекунад;

- дар ҳолатҳои радиатсия (шуоъзании) садамавӣ ва радиатсияи мавҷуда, масъули таъмини ҳифозат ва бехатарӣ мебошад,

- дар ҳама гуна ҳолатҳои радиатсия масъули кафолати ҳифозат ва бехатарӣ ба ҳисоб меравад.

- дар ҳолатҳои радиатсия ба нақша гирифта шуда, ба истисноии радиатсияи (шуоъзании) тиббӣ, масъули таъмини ҳифозат ва бехатарӣ мебошад, ки дар мавридҳои зарурӣ тибқи талаботи дахлдор амал менамояд.

- татбиқи талабот ба системаи таъмини ҳифозат ва бехатарӣ бояд муносиб ба андозаи хавфҳои радиатсионӣ ва алоқаманд бо вазъияти радиатсия бошад;

- ҳамзамон муқаррарот ва дастурамалҳои танзимкунандаро оид ба масъалаҳои муҳофизат ва бехатарӣ муқаррар ё қабул мекунад.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ системаи танзимкунандаро барои таъмини муҳофизат ва бехатарӣ эҷод мекунад, ки он мавридҳои зеринро дар бар мегирад:

- истифода аз хабарномаҳо ва иҷозатномаҳои расмӣ;

- баррасӣ ва арзёбии дастурҳо оид ба самти фаъолият;

- бозрасии қоидавии дастурҳо ва фаъолият;

- таъмини риояи (татбиқи қонун) талаботи танзимкунанда, ки ба ҳолатҳои радиатсияи садамавӣ ва инчунин радиатсияи мавҷуда робита доранд;

- додани иттилоот ва машваратҳо ба ҷонибхӯе, ки ба қарорҳои қабулкардаи онҳо дахл доранд ва инчунин дар ҳолатҳои зарурӣ ба аҳоли ва дигар ҷонибҳои манфиатдор.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ рӯқарди гуногунсозишударо ҷиҳати амалисозии системаи таъмини муҳофизат ва бехатарӣ тавре татбиқ мекунад, ки истифодаи талаботи танзимкунанда бояд муносиб ба андозаи хавфҳои радиатсия бо вазъии радиатсия бошад.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ татбиқи талаботро вобаста ба таҳсилот, омодагӣ ва сертификатсия, саҳми асосии ҳар кадомро дар соҳаи муҳофизат ва бехатарӣ барои ҳамаи шахсоне таъмин менамояд, ки дар фаъолияти ААЯР АМИТ мавҷудияти механизмҳо барои бамавқеъ паҳн кардан дар биноии тарафҳои дахлдор ба монанди таъминкунандагон ва истифодабарандагони манбаъҳо ва иттилоотро дар бораи сабақҳо дар соҳаи таъмини амният ва инчунин бехатарӣ, ки аз

таҷрибаи танзимгарӣ, баҳрабардорӣ аз ҳодисаҳои ба вуқӯ пайваста ва ҳамзамон аз садамаҳои ба вуқӯ пайваста низ тамоми хулосаҳои дахлдори гирифташударо ҳамаҷиҳата таъмин мекунад.

Механизмҳои эҷодшуда дар ҳолатҳои муайян барои воғузур кардани иттилооти муносиб ба дигар ташкилоти дахлдор дар сатҳҳои миллӣ ва байналмилалӣ истифода бурда мешаванд.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ дар ҳамкориҳои судманд бо дигар мақомоти дахлдор аз тариқи танзим ва инчунин бо истифодаи меъёрҳои муқаррарӣ талаботро иҷозат дода, ҳамзамон бо мақсади истифода бурдан ва хусусиятҳои баҳрабардории ҳар як манбаи мавҷуда ё тарҳрезӣшуда, дастгоҳҳо, қисмҳои таҷҳизот ё сохтмонхӯеро, ки баҳрабардорӣ аз онҳо муҳофизат ва бехатариро тақозо мекунад, робита барпо менамояд.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ тадбирҳои зарурӣро бо мақсади пешбарӣ, нигоҳдорӣ ва ҷустуҷӯи ҳуҷҷатҳои дахлдор низ меандешад.

Ҳуҷҷатҳои мазкур иборатанд аз:

- маҳзани манбаъҳои баста ва генераторҳои радиатсия;

- бақайдгирии дозаҳои радиатсияи касбӣ;

- қайдҳои махсус вобаста ба таъмини амнияти дастгоҳҳо ва тарзи фаъолият;

- қайдҳои дахлдор мумкин аст, ки вобаста ба таваққуф ва инчунин баҳрабардорӣ ва ҳоли кардани дастгоҳҳо аз ҳисоби баста шудани онҳо лозим шаванд;

- гузоришҳо дар бораи ҳодисаҳо, аз он ҷумла ихроҷи маводи радиоактивӣ ба муҳити зист;

- рӯйхатҳои баҳисобгирии (инвентарии) пасмондаҳои партовҳои радиоактивӣ ва маводи сӯхти истифодашуда.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ механизмҳоро барои коммуникатсия ва баррасӣ эҷод мекунад, ки онҳо нигоҳдории ҳамкориҳои касбӣ ва созандаро бо тарафҳои дахлдор ҳангоми ҳалли ҳамаи масъалаҳои марбут ба муҳофизат ва бехатариро тақозо менамоянд.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ гузаронидани машваратҳоро бо мақомоти салоҳиятдор дар соҳаи тандурустӣ ташкил менамояд ва инчунин дигар тадбирҳоро барои таъмини муҳофизат ва бехатарӣ ҳангоми бархӯрд бо ҷасадҳои фавтидагон ё худ боқимондаҳое, ки дар ҳолатҳое, ки маълум аст онҳо баста ё бо роҳи радиоактивӣ дар натиҷаи истифода аз тарзуламалҳои радиологӣ ҳангоми муолиҷаи тиббӣ дар натиҷаи ҳолати садамавӣ ба амал омаданд ҳамаҷиҳата меандешад.

Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ системаи менечментро (идоракуниро) тавре фаъол мекунад, ки ба ҳадафҳои мақоми танзимкунанда ба таври пурра ва комилан мутобиқат намоянд ва ба он ҳеч як монеаеро эҷод накунад.



**ФЕҲРИСТИ МАТОЛИБ****1. ЧОРАБИНИҲОИ АГЕНТӢ4**

ИФТИТОҲИ ФИЛИАЛИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХИМИЯВӢ, БИОЛОГӢ, РАДИАТСИОНӢ ВА ЯДРОИИ АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН ДАР ВИЛОЯТИ СУҒД.....4

СЕМИНАРИ МАШВАРАТӢ ОИД БА ТАШКИЛ НАМУДАНИ КОР БО АҲОЛӢ ВА ТАРАФҲОИ МАНФИАТДОР ДАР ҲАЛЛИ МУШКИЛОТИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВГОҲҲОИ РАДИОАКТИВӢ.....5

МУЛОҚОТ БО НАМОЯНДАГОНИ АҲОЛӢ ВА ҶОНИБҲОИ ҲАВАСМАНД ДАР ҶАМОАТИ ҶОЗИЁНИ МАҚОМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ НОҲИЯИ БОБОҶОН ҶАФУРОВИ ВИЛОЯТИ СУҒД ДАР БОРАИ ОГОҶОНИИ АҲОЛӢ ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВГОҲҲОИ РАДИОАКТИВӢ6

КУРСИ ОМУӢЗИШӢ БАРОИ КОРМАНДОНИ МАТБУОТИ МАҚОМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ БАЪЗЕ НОҲИЯҲО ВА ШАҲРҲОИ ВИЛОЯТИ СУҒД ДАР БОРАИ ОГОҶОНИДАНИ АҲОЛӢ ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВГОҲҲОИ РАДИОАКТИВӢ.....7

ВОХӢРИ БО НАМОЯНДАГОНИ АҲОЛӢ ВА ҶОНИБҲОИ ҲАВАСМАНД ДАР ҶАМОАТИ ҶОЗИЁНИ МАҚОМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ НОҲИЯИ БОБОҶОН ҶАФУРОВИ ВИЛОЯТИ СУҒД ДАР БОРАИ ОГОҶОНИИ АҲОЛӢ ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВГОҲҲОИ РАДИОАКТИВӢ7

ИНТИХОБИ ДОВТАЛАБОН БАРОИ ИШҶОЛ НАМУДАНИ ВАЗИФАҲОИ ХОЛӢ ДАР АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ АМИТ8

2. КОРҲОИ ИЛМӢ – ТАҲҚИҚОТӢ9

НАТИҶАҲОИ АСОСИИ ТАҲҚИҚОТИ ИЛМӢ ДАР СОЛИ 20229

3. ҲАМКОРИҲОИ МИЛЛӢ ВА БАЙНАЛМИЛАЛӢ .12

МДИ “МАРКАЗИ ОМУӢЗИШИ ПИРЯХҲО”-И АМИТ ДАР ҲАМКОРӢ БО МАГАТЭ ТАРЗҲОИ НАВИ ТАҲҚИҚОТ ВА ОМУӢЗИШИ ПИРЯХҲОРО РОҲАНДОЗӢ МЕНАМОЯД12

МАРОСИМИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТ БА ИНСТИТУТИ ТИББИ ВЕТЕРИНАРИИ АКАДЕМИЯИ ИЛМҲОИ КИШОВАРЗИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ДОИРАИ ТАТБИҚИ ЛОИҶАИ МИЛЛИИ АБНА13

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТИ ЗАМОНАВӢ АЗ ҶОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚУШУНҲОИ САРҶАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН15

МАРОСИМИ БА ИСТИФОДА ДОДАНИ ДЕТЕКТОРҲОИ МУОСИРИ ЯДРОӢ ВА РАДИАТСИОНӢ ДАР НУҚТАИ ГУЗАРҶОҲИ ГУМРУКИИ «ФОТЕҲОБОД»16

ВОХӢРИИ ДИРЕКТОРИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ-И АМИТ БО НАМОЯНДАГОНИ ШУЪБАИ ҲАМКОРИҲОИ ТЕХНИКИИ АБНА17

ВОХӢРИИ НАМОЯНДАГОНИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ-И АМИТ БО НАМОЯНДАГОНИ ШУЪБАИ КАФОЛАТҲОИ АБНА17

66-УМИН ИҶЛОСИЯИ КОНФРОНСИ ГЕНЕРАЛИИ АБНА18

ҶАЛАСАИ МАШВАРАТИИ БАЙНИИДОРАВИИ РУСИЯВУ ТОҶИКИСТОН ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ ТАЪМИНИ АМНИЯТИ БИОЛОГӢ21

БОЗДИДИ КОРШИНОСИ АБНА АЗ МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ИЛМИИ “МАРКАЗИ ОМУӢЗИШИ ПИРЯХҲОИ АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН”21

ВОХӢРИ БО НАМОЯНДАГОНИ ВАЗОРАТУ ИДОРАҶО ҶИҶАТИ ОМОДА ВА ПЕШНИҶОДИ ЛОИҶАҲОИ БАРНОМАИ ҲАМКОРИИ ФАННИИ АБНА БАРОИ СОЛҲОИ 2024-202523

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТИ МУОСИР АЗ ҶОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚУШУНҲОИ САРҶАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН24

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТ БА КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН25

ЁДДОШТИ ҲАМКОРӢ БО КУМИТАИ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДА ВА МУДОФИАИ ГРАЖДАНИИ НАЗДИ ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БО МАҚСАДИ АМАЛӢ НАМУДАНИ ЛОИҶАИ МИЛЛИИ АБНА26

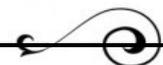
МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТИ ЗАМОНАВӢ АЗ ҶОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚУШУНҲОИ САРҶАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН26

4. БАХШИ МИЛЛИИ “ХОНУМИ ЯДРОӢ”27

КОНФРОНСИ 3 -ЮМИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ИЛМӢ-АМАЛИИ «НАҚШИ ЗАНОНИ ОЛИМ ДАР РУШДИ ИЛМ, ИННОВАТСИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯ»27

БАРГУЗОРИИ ОЗМУНИ «ДАСТАРХОНИ ТАОМҲОИ МИЛЛӢ»28

МАҶЛИСИ ТАНТАНАВӢ БАХШИДА БА 2-ЮМИН СОЛГАРДИ ТАЪССИСИ КЛУБИ “ХОНУМИ ЯДРОӢ”30



1. ЧОРАБИНИҲОИ АГЕНТӢ

ИФТИТОҲИ ФИЛИАЛИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХИМИЯВӢ, БИОЛОГӢ, РАДИАТСИОНӢ ВА ЯДРОИИ АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН ДАР ВИЛОЯТИ СУҒД



9 – уми августи соли 2022 Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Бӯстон филиали Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистонро дар вилояти Суғд расман ифтитоҳ бахшиданд.

Ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ дода шуд, ки филиали Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ҳанӯз моҳи августи соли 2004 бо қарори Раёсати Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуда буд.

Филиали Агентӣ аз маъмурият, сектори илмӣ - таҳқиқотӣ ва хизматрасониҳои техникӣ, бахши иҷозатномадиҳӣ, санҷиш ва воқуниш ба садамаҳои химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрӣ иборат аст.

Бинои нави филиали Агентӣ дар шаҳри Бӯстони вилояти Суғд бо мақсади амалӣ намудани ташаббуси Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба эълон намудани солҳои 2020-2040 “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” ва инчунин бо мақсади татбиқи Концепсияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон “Оид ба безаргардонӣ ва солимгардонии маҳфузгоҳҳои партовҳои коркарди маъдани уран барои солҳои 2014-2024” бунёд карда шудааст.



Бинои нави филиали Агентӣ аз 3 ошёна, таҳхона, 2 ошёнаи болоӣ дар масоҳати қитъаи замини 607 метри мураббаъ иборат буда, аз ҷониби бинокорони шуъбаи сохтмони асосии Раёсати Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон сохта шудааст.

Сохтмони бинои филиали Агентӣ моҳи майи соли 2021 оғоз ва моҳи июни соли 2022 анҷом ёфтааст.

Дар ошёнаи якуми бино ҳуҷраҳои кори кормандон, қабулгоҳ барои шаҳрвандон, ҳуҷраҳои кори секторҳои филиали Агентӣ, бахши илмӣ-таҳқиқотӣ ва хизматрасониҳои техникӣ, сектори иҷозатномадиҳӣ, санҷиш ва воқуниш ба садамаҳои химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрӣ, толори маҷлисгоҳ ҷойгир карда шудаанд.



Дар ошёнаи дуюми бино як толори барҳавои замонавӣ барои 40 ҷойи нишаст ва 2 ҳуҷраи махсус мавҷуд буда, барои фаъолияти марказҳои матбуот ва инчунин маркази омӯзишӣ пешбинӣ гардидааст.

Дар таҳхона озмоишгоҳҳо ҷойгир карда шуда, дорои 4 ҳуҷраи корӣ мебошанд. Озмоишгоҳҳои радиохимия ва спектрометрия бо таҷҳизоти муосири ҷенкунии фони радиатсионӣ, дозаи радиатсионӣ ва гузаронидани таҳлилҳо, корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ мучаҳҳаз карда шудааст.

Инчунин, дар филиали Агентӣ озмоишгоҳҳои сайёр таъсис дода шудаанд, ки бо мошинҳои махсус барои интиқоли маводу партовҳои радиоактивӣ ва ҳамзамон муайян намудани гардиши ғайриқонунии маводи радиоактивӣ мучахҳаз мебошанд.



Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон бо бинои навбунёди филиали Агентӣ, шароитҳои кори фароҳам оварда шуда аз наздик шинос гардида, ҳамзамон таъкид доштанд, ки ин ниҳоди Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ҳамчун мақоми танзимгари давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва ҳамоҳангсози амнияти химиявӣ ва биологӣ нақши басо муҳимми худро дорад.

Дар филиали Агентӣ дар маҷмӯъ 20 нафар кормандон, аз ҷумла докторон ва номзадҳои илм фаъолият менамоянд, ки қисмати асосии кормандонро ҷавонон ташкил медиҳанд, ки дар марказҳои бонуфузи илмии мамлакатҳои пешрафта таҳсил ва аз таҷрибаомӯзи гузаштаанд.



Бояд гуфт, ки филиали Агентӣ дар танзими давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва ҳамоҳанг сохтани кор дар самти амнияти химиявӣ ва биологӣ дар вилояти Суғд нақши муҳим дорад.

Инчунин, маросими оғози сохтмони бинои филиали Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон дар вилояти Хатлон соли 2023 пешбинӣ шудааст.

СЕМИНАРИ МАШВАРАТӢ ОИД БА ТАШКИЛ НАМУДАНИ КОР БО АҲОЛӢ ВА ТАРАФҲОИ МАНФИАТДОР ДАР ҲАЛЛИ МУШКИЛОТИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВГОҲҲОИ РАДИОАКТИВӢ

Рӯзҳои 20-21 майи соли 2022 дар шаҳри Душанбе семинари машваратӣ оид ба ташкил намудани кор бо аҳоли ва тарафҳои манфиатдор дар ҳалли мушкилоти солимгардонии маҳфузгоҳҳои партовгоҳҳои радиоактивӣ дар вилояти Суғд дар доираи татбиқи Консепсияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба “Солимгардонии маҳфузгоҳҳои партовҳои коркарди маъдани уран барои солҳои 2014 – 2024” доир гардид.



Дар семинар намоёндагони Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии як қатор ноҳияву шаҳрҳои вилояти Суғд, мутахассисони Агентии амнияти ХБРЯ ва намоёндагони Дафтари Барномаи САҲА дар шаҳри Душанбе ширкат варзиданд.

Зимни вохӯрӣ масъалаҳои огоҳонидани аҳоли ва ҷонибҳои манфиатдор оид ба маҳфузгоҳҳои партовҳои радиоактивӣ, бехатарии радиатсионӣ, мониторинг ва инчунин роҳҳои ҳалли мушкилоти солимгардонии маҳфузгоҳҳои вилояти Суғд мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Инчунин мушкилоти иҷтимоӣ-иқтисодии минтақаҳои саноати истихроҷи уран ва пешниҳодҳо оид ба бехбудии шароити зиндагии мардум мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Лозим ба тазаккур аст, ки Пажӯҳишгоҳи марказии лоиҳакашӣ-технологӣ

(ҶСК «ЦПТИ», корхонаи Ширкати сӯзишвори Росатом «ТВЕЛ») дар тендер оид ба таҳияи ҳуҷҷатҳои корӣ ва иҷрои кор дар мавзеи «Табосар»-и вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон ғолиб доништа шуд, ки дар доираи татбиқи Барномаи масадноки байнидавлатии «Солимагдонии қаламрави давлатҳое, ки аз истихроҷи уран зарар дидаанд» дар назар аст, ки имсол ба кор шуруъ намояд.



**МУЛОҚОТ БО НАМОЯНДАГОНИ АҲОЛӢ
ВА ҶОНИБҲОИ ҲАВАСМАНД ДАР
ҶАМОАТИ ҶОЗИЁНИ МАҚОМОТИ
ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ
НОҲИЯИ БОБОҶОН ҶАФУРОВИ ВИЛОЯТИ
СУҒД ДАР БОРАИ ОГОҶОНИИ АҲОЛӢ ОИД
БА МАСЪАЛАҶОИ СОЛИМАГДОНИИ
ПАРТОВГОҶҶОИ РАДИОАКТИВӢ**



Бинобар ин, масъалаҳои огоҳонидани аҳоли ва ҷонибҳои манфиатдор оид ба солимагдонӣ аҳаммияти хоса доранд. Баргузори чунин семинарҳо ба мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияҳо ва шаҳрҳои вилояти Суғд мусоидат мекунанд, ки ин самтро хубтар дарк намуда, иттилоотро ба аҳоли ва дигар ҷонибҳои манфиатдор дуруст пешкаш намоянд.



Дар чаҳорҷӯбаи амалӣ намудани Консепсияи миллӣ оид ба «Солимагдонии партовгоҳҳои радиоактивӣ» дар бинои Ҷамоати Ҷозии Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Бобоҷон Ҷафурови вилояти Суғд рӯзҳои 4 – 5-уми марти соли 2022 мулоқот бо намояндагони ҷамоат ва ҷонибҳои манфиатдор баргузор гардид.



Семинари мазкур аз ҷониби Агенти амнияти ХБРЯ-и АМИТ бо дастгирии САҶА дар чаҳорҷӯбаи лоиҳаи «Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор барои барқарорсозии мавзеҳои дорои уран дар Осиёи Марказӣ, марҳалаи II» ташкил карда шуд.

Дар ҷараёни баргузори вохӯри вазъи ҳозираи партовгоҳҳои радиоактивии «Деҳмой», ки дар наздикии Ҷамоати Ҷозии Ҷойгир аст, баррасӣ гардида, иштирокчиён бо лоиҳаҳои солимагдонии ба нақша гирифта аз наздик шинос карда шуданд. Қайд карда шуд, ки ҷалб намудани аҳоли ва ҷонибҳои ҳавасманд дар вақти иҷрои корҳои солимагдонӣ яке аз муҳимтарин чорабиниҳои солимагдонии минтақаҳои ифлосшуда мебошад.

Раисони ҷамоатҳо гузаронидани корҳои фаҳмондадиҳиро дар байни аҳоли яқдилона дастгирӣ намуданд. Дархост карда шуд, ки варақаҳои иттилоотӣ омода карда

шуда, дар байни аҳоли бештар паҳн карда шаванд.

Бояд қайд кард, ки ин мулоқоти судбахш аз ҷониби мутахассисони Агентии амнияти ХБРЯ – и АМИТ бо дастгирии САҲА дафтари барнома дар шаҳри Душанбе дар чаҳорҷубаи лоиҳаи “Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар ҳалли мушкилот доир ба партовҳои уран дар Осиёи Марказӣ, марҳалаи II” гузаронида шуд. Дар назар аст, ки дар соли қорӣ корҳо доир ба солимгардонӣ дар мавзеи “Деҳмоӣ” – и ноҳияи Бобоҷон Ғафурови вилояти Суғд низ оғоз хоҳанд гардид.

КУРСИ ОМУӢШИШӢ БАРОИ КОРМАНДОНИ МАТБУОТИ МАҚМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ БАЪЗЕ НОҲИЯҶО ВА ШАҲРҶОИ ВИЛОЯТИ СУҒД ДАР БОРАИ ОҶОҶОНИДАНИ АҶОЛИ ОИД БА МАСЪАЛАҶОИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВҶОҶҶОИ РАДИОАКТИВӢ



Дар чаҳорҷубаи амалӣ намудани Консепсияи миллӣ оид ба “Солимгардонии партовҶоҶҶои радиоактивӣ” дар Маркази таълимии Бонки миллии Тоҷикистон, дар шаҳри Гулистони вилояти Суғд аз 21-ум то 23-юми феввали соли 2022 курси омуӢшишӢ барои кормандони соҳаи матбуоти Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии баъзе ноҳияҶо ва шаҳрҶои вилояти Суғд оид ба иттилоотони аҳоли дар бораи партовҶоҶҶои радиоактивӣ баргузор гардид.



Ба иштирокчиёни курс хусусиятҶои пешниҳод намудани маълумот оид ба лоиҳаҶои солимгардонии партовҶои радиоактивӣ, инчунин дарк намудани масъалаҶоибехатарии радиатсионӣ маъруза кардашуд. Курси омуӢшишӢ аз ҷониби мутахассисони Агентии амнияти ХБРЯ – и АМИТ бо дастгирии САҲА дафтари барнома дар шаҳри Душанбе, дар чаҳорҷубаи лоиҳаи “Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар ҳалли мушкилот доир ба партовҶои уран дар Осиёи Марказӣ, марҳалаи II” гузаронида шуд.



Дар назар аст, ки дар соли 2023 корҳо доир ба солимгардонӣ дар мавзеи “Табошар” – и шаҳри Истиқлоли вилояти Суғд низ оғоз шуда, котибони матбуотӣ аз ҷараёни иҷрои ин лоиҳа ба аҳоли ва ҷонибҳои манфиатдор иттилоъ хоҳанд дод.

ВОХӢРИ БО НАМОЯНДАҶОНИ АҶОЛИ ВА ҶОНИБҶОИ ҶАВАСМАНД ДАР ҶАМОАТИ ҶОЗИЁНИ МАҚМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ НОҲИЯИ БОБОҶОН ҶАФУРОВИ ВИЛОЯТИ СУҒД ДАР БОРАИ ОҶОҶОНИИ АҶОЛИ ОИД БА МАСЪАЛАҶОИ СОЛИМГАРДОНИИ ПАРТОВҶОҶҶОИ РАДИОАКТИВӢ



Дар чаҳорҷубаи амалӣ намудани Консепсияи миллӣ оид ба “Солимгардонии партовҶоҶҶои радиоактивӣ” дар толори маҷлисгоҳи Ҷамоати Ҷозиёни Мақомоти

иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Бобочон Ғафурови вилояти Суғд рӯзҳои 4 - 5 марти соли 2022 вохӯри бо намояндагони ҷамоат ва ҷонибҳои манфиатдор баргузор гардид. Зимни мулоқот вазъи ҳозираи партовгоҳҳои радиоактивии “Деҳмой”, ки дар ҳудуди Ҷамоати Ҷозиён ҷойгир аст, мавриди баррасӣ қарор гирифт, ки иштирокчиён бо лоиҳаҳои солимгардонии ба нақша гирифта шинос карда шуданд.

Бояд қайд кард, ки ҷалб намудани аҳоли ва ҷонибҳои ҳавасманд дар вақти баргузори корҳои солимгардонӣ яке аз муҳимтарин чорабиниҳои солимгардонии минтақаҳои ифлосшуда мебошад.



Раиси Ҷамоати Ҷозиён гузаронидани корҳои фаҳмондадиҳиро дар байни аҳоли дастгирӣ намуд. Ҳамзамон аз ҷониби иштирокчиёни мулоқот таклиф ба миён омад, ки варақаҳои иттилоотӣ омода карда шуда, байни аҳоли ройгон тақсим карда шаванд.

Вохӯри аз ҷониби мутахассисони Агентии амнияти ХБРЯ – и АМИТ бо дастгирии САҲА дафтари барнома дар шаҳри Душанбе дар ҷаҳорҷӯбаи лоиҳаи “Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар ҳалли мушкилот доир ба партовҳои уран дар Осиёи Марказӣ, марҳалаи II” гузаронида шуд. Дар назар аст, ки соли 2023 корҳо доир ба солимгардонӣ дар мавзеи “Деҳмой” – и ноҳияи Бобочон Ғафурови вилояти Суғд оғоз мегарданд.

ИНТИХОБИ ДОВТАЛАБОН БАРОИ ИШҒОЛ НАМУДАНИ ВАЗИФАҲОИ ХОЛӢ ДАР АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ АМИТ

Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон дар таърихи 27 декабри соли 2021 барои ишғол намудани



вазифаҳои холии зерин озмун эълон намуда буд:

- муовини директор оид ба илм ва таълим (доктор, номзади илм);
- котиби илмӣ (доктор, номзади илм);
- директори филиали ААХБРЯ АМИТ
- мудири шуъбаи илмӣ - таҳқиқотӣ (доктор, номзади илм);
- мудири шуъбаи иҷозатномадиҳӣ, назорат ва эътино ба садамаҳои химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои (доктор, номзади илм);
- мудири шуъбаи муносибатҳои байналмилалӣ ва робита бо ҷомеа (доктор, номзади илм);
- мудири сектори хизматрасонии назорати шуоъхӯрии касбӣ (номзади илм);
- мудири сектори хизматрасонии назорати шуоъхӯрии беморон ва аҳоли;
- мудири сектори хизматрасонии таълим ва омӯзиш;
- мудири сектори хизматрасонии махсус.



Мавриди зикр аст, ки санаи 7 феввали соли 2022 раиси Шурои олимони Агентӣ Мирсаидзода Илҳом оид ба интиҳоб намудани довталабон дар вазифаҳои дар боло зикргардида баромад намуда, қайд кард, ки баҳри ишғоли вазифаҳои мутазаққир ҳуҷҷатҳои зарурӣ ворид гардиданд.

Сипас, ҳар як довталаб мухтасар аз дастовардҳои илмии худ ва ҳамзамон дурнамоии фаъолият баромад намуд. Барои гузаронидани расмиёти овоздиҳӣ ба



довталабон комиссияи ҳисоботӣ таъсис дода шуд.

Баъди таъсиси комиссияи ҳисоботӣ аъзои Шуро номзадҳоро ба овоздиҳии пинҳонӣ гузошанд. Дар асоси натиҷаи овоздиҳии пинҳонӣ довталабон дар вазифаҳои дар боло зикргардида интихоб гардиданд.

Дар анҷоми чамъомад Илҳом Мирсаидзода ҳамаи интихобшудагонро ба вазифаҳои ишғолнамудашон самимона табрик намуда, инчунин ба онҳо дар робита ба бозомӯзии кадрҳо, тарбияи кадрҳои ҷавон аз ҳисоби бонувон, ки донишҳои мукаммали муосир доранд, дастуру супоришҳои мушаххас дод.

Директори Агентӣ Илҳом Мирсаидзода ҳамзамон қайд намуд, ки ҳар кадоми шумо бояд содиқона ва бо масъулияти баланди меҳандӯстӣ манфиатҳои миллату давлатро аз дигар манфиатҳои шахсӣ боло гузошта бо дасту дили пок ба нафъи давлату миллат хизмат намоед.

2. ҚОРҲОИ ИЛМӢ – ТАҲҚИҚОТӢ

Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон (минбаъд Агентӣ) сохтори асосии миллии дар соҳаи бехатарии радиатсионӣ буда, сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ин соҳа амалӣ месозад, инчунин фаъолияти истифодабарии манбаъҳои афқанишоти ионофарро танзим менамояд. Теъдоди кормандон дар маҷмуъ 60 нафар буда, (аз онҳо 12 нафар - дар филиали Агентӣ дар шаҳри Бӯстон), докторони илм - 5 нафар, номзадҳои илм - 14 нафарро ташкил менамоянд.

Дар давраи ҳисоботӣ Агентӣ фаъолияти худро тибқи нақшаи муқаррарии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон оид ба масъалаҳои ташкилӣ ва тибқи дастуру супоришҳо ва инчунин фармоишҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Раёсати АМИТ ба роҳ мондааст.

Дар давраи ҳисоботӣ зиёда аз 500 супоришҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин Раёсати АМИТ иҷро гардида, ба дархостҳои вазорату идораҳо посухҳо фиристода шуданд.

Агентӣ, ҳамроҳангсози миллии барои ҳамкорӣ бо Агентии Байналмилалии Неруи Атомӣ (АБНА), ҳамроҳангсози миллии барои амалӣ намудани Нақшаи миллии амали Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба татбиқи қатъномаи 1540-и Шурои Амнияти Созмони Миллали Муттаҳид, ҳамроҳангсози миллии амалинамоии Конвенсия дар бораи манъи қоркард, истеҳсол, захирасозӣ ва истифодаи силоҳи химиявӣ ва нобудсозии онҳо ва ҳамроҳангсози миллии амалинамоии Конвенсия оид ба манъи қоркард, истеҳсол ва ҷамъ намудани захираҳои силоҳи бактериологӣ (биологӣ), токсинӣ ва нест кардани онҳо мебошад.

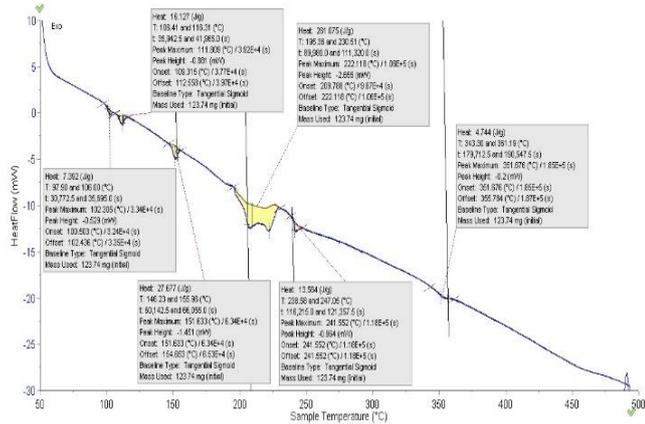
НАТИҶАҲОИ АСОСИИ ТАҲҚИҚОТИ ИЛМӢ ДАР СОЛИ 2022

Дар мавзӯи илмии “Асосҳои физикию химиявии ҷудо намудани концентратҳои урани аз маъданҳо ва партовҳо” қорҳои илмӣ-таҳқиқотии нав тавассути таҳлили термикии дифференсиалии маъданҳои урандори қонҳои Тоҷикистон: «Тоҷикистони Ғарбӣ», «Тоҷикистони Марказӣ» ва «Тоҷикистони Шимолӣ-2» омӯхта шуда, табилебии минералҳои дар ин маъданҳо буда арзёбӣ карда шуданд.

Барои қор дериватографи LabSys Evo-1600 аз Ширкати “Setaram” истифода карда шуд. LabSys Evo ин дериватографи муосир (анализатори ҳароратии синхронӣ) мебошад. Он дар худ гузаронидани якҷаътаи термогравиметрия ва калориметрияи дифференсиалии сканериро (ТТГ-ТТД/ҚДС) муттаҳид намуда, дорои ҳассосияти баланд ва таҳлили дақиқ мебошад. Таҳлили термикии дифференсиалии (ТТД) намунаҳои маъдани урандори қони «Тоҷикистони Марказӣ» дар расми 1 оварда шудааст. Аз



руйи қачхаттаҳои термикӣ минералҳои зерин муайян карда шуданд: каолинит, кварцс, слюда, доломит.



Расми 1. Қачхаттаҳои ҳарорати намунаҳои кони «Тоҷикистони Марказӣ»

Дар ин термограмма маъданҳои урани кони Тоҷикистони Шимолӣ-2 падидаи эндотермиро дар 450—550°C мушоҳида мекунем, ки ин ҳам бо табдили каолинит алоқаманд аст.

Дар маъданҳои урани конҳои «Тоҷикистони Ғарбӣ» ва «Тоҷикистони Шимолӣ-2» α - ва β -гузариши кварцс мушоҳида намешавад ва ТТД низ набудани пайвастагиҳои карбонатро нишон медиҳад.

Инчунин, коркарди кислотагии маъданҳои урандор ва коркарди дуюмбораи партовҳои саноати урани омӯхта шуданд. Таҳқиқот оид ба таъзияи маъдан бо истифодаи кислотаи сулфат гузаронида шуд, ки дар он андозаи зарраҳои маъданҳои майдакардашуда, консентратсияи мувофиқи кислота, давомнокии раванд, истифодаи оксидкунандаҳо ва дигар параметрҳои раванди технологӣ интихоб карда шуданд.

Инчунин дар давраи ҳисоботӣ ҷудо кардани пайвастагиҳои уран ва торий бо усули калориметрӣ омӯхта шуд. Барои таҳқиқ калориметрияи С600 Calvet аз Ширкати «Setaram»-ро истифода намудем. LabsysEvo як калориметрияи муосир аст, ки сенсорҳои гармии ҳассосияти 3D-ро дар бар мегирад.

Сенсори он, ки намунаро ихота менамояд, 12 ҳалқаро, ки аз 12 термопарҳои ҳарорати баланд иборат аст, бо

термобатарея истифода мебарад, гармии максималии печ то 600°C бо хунуккунии обӣ буда, суръати гармкунӣ/ хунуккунии оташдон аз 0,01°C/дақиқа то 2,0°C/дақиқа мебошад.

Як қуттии аз пӯлоди зангногир бо андозаи 8 мл бо имконияти маҳкам намудани сарпӯш ба таври герметикӣ истифода мешавад.

Қуттиҳо ҷуфт истифода мешаванд - яке барои намуна, дигаре барои муқоиса. Қуттиҳо то фишори 100 Бар тобовар ҳастанд.

23-юми декабри соли 2021, таҳти рақами 1845 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истифодаи энергияи атомӣ» дар таҳрири нав қабул карда шуд. Тибқи он таҳияи як қатор санадҳои зерқонунӣ пеш омадааст, ки дар ин давра кормандони Агентӣ ба таҳияи онҳо шуруъ карданд. Барои ин, кормандон бо санадҳои АБНА ва қонунгузори кишварҳои дигар дар соҳаи иҷозатномадиҳӣ ба истифодаи манбаҳои радиоактивӣ, партовҳои радиоактивӣ, истифодаи энергияи атомӣ ва солимгардонии минтақаҳои ифлосшуда дар натиҷаҳои истеҳсоли уран: Асосҳои бехатарӣ SF-1, Талаботи умумии бехатарӣ: Чаҳорҷубаи бехатарии ҳуқуқӣ, давлатӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ GSR. Қисми 1. Муҳофизати радиатсионӣ ва бехатарии манбаҳои афканишоти ионофар. Қисми 2. Стандартҳои байналмилалӣ бехатарӣ-GSR. Қисми 3. Арзёбии бехатарӣ барои иншоот ва фаъолиятҳо - GSR. Қисми 4. Идоракунии партовҳои радиоактивӣ - GSR. Қисми 5. Партовҳои радиоактивӣ - SSR-5 ва Силсилаи стандартҳои бехатарии № WS-G-1.2. Мониторинги муҳити зист ва манбаҳои барои мақсадҳои ҳифзи радиатсионӣ RS-G-1.8. Огоҳикунӣ ва иҷозатномадиҳӣ барои манбаҳои радиатсионӣ GS - G - 1.5. Дастур барои иҷозатномадиҳӣ ва санҷиш: муомилот бо партовҳои радиоактивӣ ва ғайраҳо шинос шуданд.

Дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истифодаи энергияи атомӣ», ҳуҷжатҳои зикршуда ва инчунин тибқи супориши муовини Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 18-уми январи соли 2022, вобаста ба иҷрои бандҳои 2, 3, 4, 5, 6, 8



ва 9 моддаи 6 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истифодаи энергияи атомӣ» лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерин таҳия карда шуданд, ки айни замон дар марҳалаи мувофиқакунии бо вазорату идораҳои марбута қарор дорад:

- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Оид ба тасдиқи Тартиби танзими давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии ядрои ва радиатсионӣ";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои гузаронидани экспертизаи бехатарии ядрои ва радиатсионӣ ва амнияти ядрои";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои интихоби майдончаи ҷойгиркунии дастгоҳҳои ядрои ва нуқтаҳои нигоҳдории дарозмуддат";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Нақшаи миллии воқуниш ба садамаҳои ядрои ва радиатсионӣ";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Тартиби ташкили системаи давлатии бахисобгирӣ ва назорати маводи ядрои ва манбаъҳои афканишоти ионофар";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Тартиби дохилии ҳамкориҳои ташкилоти давлатӣ ҳангоми гузаронидани санҷиш аз ҷониби Агентии Байналмилалии Неруи Атомӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон";
- Лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тасдиқи Тартиби пешниҳоди ҳисобот ва эъломияҳо ба Агентии Байналмилалии Неруи Атомӣ оид ба маводи ядрои ва иншооти ядрои дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгиршуда тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии аз ҷониби Тоҷикистон эътирофшуда".

Ҳуҷҷатҳои меъёрии таҳияшуда мушкилоти зеринро инъикос мекунанд:

-таъмини бехатарии зиндагии аҳоли ва ҳифзи муҳити зист дар минтақаҳои таъсири иншооти коркарди мероси урани;

-фароҳам овардани шароит барои рушди устувори минтақаҳои, ки дар онҳо иншооти ядрои ҷойгир мебошанд;

-рушди инфрасохтори техникийи воҳидҳо ва неруи кадрӣ истифодабаранда (оператор) ва танзимгар барои татбиқи босамари вазифаҳои онҳо;

Дар давраи ҳисоботи лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тартиби танзими давлатӣ дар соҳаи бехатарии ядрои ва радиатсионӣ» таҳия ва бо вазорату идораҳои марбута мувофиқа карда шуд. Лоиҳаи мазкур 25-уми октябри соли 2022 таҳти № 509 қабул карда шудаст.

Инчунин аз ҷониби кормандони филиали Агентӣ таҳлили фони радиатсионӣ, таркиби химиявӣ ва фаълнокии ҳоси масолеҳи сохтмонӣ – санғҳои хоро ва мармар, шағал ва рег ҳангоми ҷудо кардани қитъаи замин барои сохтмони корхонаҳои истеҳсоли онҳо ва корхонаҳои саноатӣ, ки ба истеҳсоли ин намудҳои масолеҳи сохтмонӣ машғул мебошанд, бо истифода аз таҷҳизоти замонавӣ дар ҳудуди онҳо гузаронида шуд.

Дар давраи ҳисоботи мониторинги радиатсионӣ Маҳфузгоҳ "Адрасмон" бо мақсади арзёбии хатарнокии потенциалӣ нисбат ба саломатии аҳоли ва муҳити зист, гузаронида шуд.

Дар асоси натиҷаҳои ба даст омада нуқтаҳои маҳдуди маҳаллӣ, ки дорои аҳаммияти тавоноии амбиентии баланд мебошанд, ошкор карда шуд. Ин ҳолат бо кӯчиши маводи радиоактивӣ аз маҳфузгоҳ тавассути обҳои боришоти алоқаманд мебошад.

Қараёни селҳо пас аз боришоти зиёд аз сатҳи маҳфузгоҳ ҷорӣ шуда, болопӯши онро дар рӯяҳо вайрон намуда, ба ифлосшавии муҳити атроф оварда мерасонад.



Муайян карда шудааст, ки дар минтақаҳои вайроншудаи Маҳфузгоҳи партовҳои радиоактиви "Адрасмон" тавоноии дозаи амбиентии гамма-афканишот то 3,7 мкЗв/соатро ташкил медиҳад. Дар деҳаи Адрасмон тавоноии дозаи амбиентии гамма-афканишот аз 0,1 то 0,3 мкЗв/соатро ташкил медиҳад. Вазъият аз он сабаб тезу тунд мегардад, ки маҳалли ифлосшударо сокинони хонаҳои ба маҳфузгоҳ наздик, барои маҳсулоти хоҷагии қишлоқ ва чаронидани чорво, инчунин масолеҳи сохтмонӣ барои бунёди хонаҳо истифода мебаранд. Чунин ҳолат ба вазъияти радиатсионии минтақа таъсири манфӣ мерасонад.

Арзёбии таъсири шуоъхӯрии берунии кормандони тиб нишон дод, ки баландтарини дозаро категорияҳои кормандони соҳаи тиб, ки ба гурӯҳи «А» дохил мешаванд, кормандони ба ангиография ҷалбшуда гирифтанд. Дар баробари ин зиёдшавии ҳадди иҷозатдодашудаи вояи радиатсионӣ мушоҳида нашудааст.

Муқаррар карда шудааст, ки вояи миёнаи таъсири индивидуалии кормандони касбу кори мухталиф дар ташхиси радионуклидҳо ба ҳисоби миёна 0,88 мЗв ба як мутахассис дар як сол ва диапазони аз 0,29 то 2,16 мЗв ҷойгир мебошад. Яъне, онҳо аз нишондиҳандаҳои миёнаи тиббӣ болотаранд, аммо аз ҳадди ниҳонии иҷозатдодашуда камтаранд.

3. ҲАМКОРИҲОИ МИЛЛӢ ВА БАЙНАЛМИЛАЛӢ

МДИ "МАРКАЗИ ОМУӢЗИШИ ПИРЯХҲО"-И АМИТ ДАР ҲАМКОРӢ БО МАГАТЭ ТАРЗҲОИ НАВИ ТАҲҚИҚОТ ВА ОМУӢЗИШИ ПИРЯХҲОРО РОҲАНДОЗӢ МЕНАМОЯД

28-уми октябри соли 2022 дар Муассисаи давлатии илмии "Маркази омӯзиши пиряхҳо"-и АМИТ мулоқот бо сардори баҳши шуъбаи Аврупо оид ба ҳамкориҳои техникии МАГАТЭ Сандра Мария Стейскал бо мақсади ба роҳ мондани ҳамкорӣ дар баҳши омӯзиши изотопии пиряхҳо ва қабати барф баргузор гардид.

Зимни мулоқот намояндаи МАГАТЭ Сандра Мария Стейскал ва инчунин намояндаи Агентии амнӣ ХБРЯ-и АМИТ, Олимҷон Азизов ва кормандони шуъбаи озмоишгоҳи сифати об, изотопҳо ва санитарияи Муассисаи давлатии илмии "Маркази омӯзиши пиряхҳои АМИТ" иштирок намуданд.



Дар оғози чамъомад директори муассисаи мазкур, профессор Абдулҳамид Қаюмов оид ба дастовардҳои марказ дар самти пеш бурдани таҳқиқоти илмӣ – бунёди сухан ронда, ҳамзамон қайд намуд, ки марказ аз оғози фаъолияти худ то имрӯз беш аз 50 таҳқиқот дар масоили омӯзиши пиряхҳо, мушоҳида ва назорати ҳолати коҳишёбии онҳо ва инчунин муайян намудани таркиби изотопӣ ва гидрологии оби пиряху кӯлҳо ва ҳавзҳои пиряхӣ гузаронида, натиҷаҳои назаррас ба даст овардааст.

Лозим ба тазаккур аст, ки изотопҳои пайдоишашон табиӣ ҳамчун нишондиҳанда барои муайян намудани ҳолати воқеии пиряхҳо, рақобатпазирии онҳо вобаста ба раванди тағйирёбии иқлим, мавқеи хоси пиряхҳо дар заҳоири оби дарёҳо ва кӯлҳои наздипиряхӣ, инчунин нақши пиряхҳо дар афзоиши обҳои рӯйизаминию зеризаминӣ ва ҳамзамон барои муайян намудани синну соли дарёҳо истифода бурда мешавад.

Бояд қайд кард, ки аллакай бо дастгирии МАГАТЭ дар доираи ҳамкориҳои судманд таҷҳизоти лазери "Пикаро" дар озмоишгоҳи сифати об, изотопҳо ва санитарияи марказ насб гардид. Дастгоҳи мазкур имконият медиҳад, ки омӯзиши изотопии пиряхҳо ва қабати барф минбаъд бо тарзҳои инноватсионӣ ба роҳ монда шавад.

Бо мақсади боз ҳам беҳтар ба роҳ мондани чунин таҳқиқот ва ташкили озмоишгоҳи президенти Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, академик Фарҳод Раҳимӣ ду ҳуҷраи кориро барои фаъолияти

минбаъдаи озмоишгоҳи сифати об, изотопҳо ва санитарияи Муассисаи давлатии илмии “Маркази омӯзиши пиряхҳои АМИТ” ҷудо намуд, ки ҳадаф аз ин дастгирӣ пеш аз ҳама ҷонибдории сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаи омӯзиш ва ҳифзи пиряхҳо маҳсуб меёбад.

Бояд қайд кард, ки ба шарофати иқдомҳои созандаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба масъалаи истифодаи самараноки захираҳои обӣ ва омӯзиши пиряхҳо имкон фароҳам омад, ки маркази мазкур айни замон бо ташкилоту муассисаҳои байналмилалӣ ва шарикони рушд робитаҳои ҳамкориҳои судмандро ба роҳ монда, дар самти пешбурд ва тақвияти илми пиряхшиносӣ дар ҷумҳури фаъолияти назарраси худро ба таври пайваста густариш диҳад.

Ҳамин тариқ, бо мақсади ташкил намудани озмоишгоҳи таҳқиқи пиряхҳо, қабати барф ва насб намудани дастгоҳи таҳлилии “Пикаро” дар муассисаи мазкур, кормандони шуъбаи озмоишгоҳи сифати об, изотопҳо ва санитарияи марказ дар муддати як моҳ тибқи барномаи Fellowship, аз санаи 22.08.2022 то санаи 20.09.2022, бо дастгирии молиявии МАГАТЭ дар Донишгоҳи Инсбрук (Институти геология) дар Австрия, таҳти роҳбарии доктор Юрий Дублянский ҷиҳати азхуд кардани тарзҳои таҳқиқоти изотопии пиряхҳо таҷриба омӯхтанд.



Дар рафти таҷрибаомӯзӣ кормандони марказ оид ба намунаи амалии ях ва об ҷиҳати муайян кардани таркиби минбаъдаи изотопии онҳо, машғулият дар озмоишгоҳи (лабораторияи) гузаронидани изотопи анализатории “Пикаро” ва инчунин оид ба ҷузъҳои насбкунии таҷҳизоти таҳлилии “PICARRO” маълумоти пурра ба даст оварданд, ки натиҷаи таҷрибаомӯзӣ минбаъд имкон фароҳам меорад, ки таҳқиқоти изотопии пиряхҳо ва қабати барф бо дастгоҳи номбурда ба роҳ монда шавад.

Бояд гуфт, ки чунин озмоишгоҳ дар сатҳи ҷаҳонӣ ниҳоят кам буда, ба роҳ мондани он дар марказ як навъ навоарӣ ва ҳамзамон боиси пешрафти илми глятсиология ва инчунин тарзҳои нави ба роҳ мондани таҳқиқоти пиряхҳо ба шумор меравад.

МАРОСИМИ СУПОРИДАНИ ТАҶҲИЗОТ БА ИНСТИТУТИ ТИББИ ВЕТЕРИНАРИИ АКАДЕМИЯИ ИЛМҲОИ КИШОВАРЗИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ДОИРАИ ТАТБИҚИ ЛОИҲАИ МИЛЛИИ АБНА

28 уми октябри соли 2022 дар Институти тибби ветеринарии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон маросими супоридани таҷҳизот дар доираи лоиҳаи миллии АБНА TAD/5/006 «Истифодаи технологияҳои ядрои ва молекулярӣ барои ташхис ва назорати бемориҳои фаромарзии ҳайвонот» баргузор гардид.



Дар маросими супоридани таҷҳизот директори Агенсии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии АМИТ Мирсаидзода Илҳом ҳамчун ҷамоҳангсози татбиқи барномаҳои АБНА дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва директори Институти тибби ветеринарии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, Атовуллозода Раҷабмурод иштирок намуданд.



Лоиҳаи зикргардида дар Институти тибби ветеринарии АИКТ аз соли 2019 татбиқ гардида истодааст.

Дар ин муҳлат, озмоишгоҳҳои институт бо маблағгузори лоиҳа бо муосиртарин таҷҳизоту лавозимот, аз қабилӣ боксҳои биологӣ, центрофугаҳо, термостатҳо, яхдонҳои пастҳарорат (-40, -80), шейкерҳо, ридер ва ҳоказо мучаҳҳаз гардонида шуданд.

Дар доираи лоиҳа 5 нафар мутахассисони ҷавони институт дар Македония Шимолӣ ва 1 нафар дар Австрия аз таҷрибаомӯзӣ гузашта, баъди тақмили



ихтисос ва омӯзиши навгонҳои илми тибби ветеринарӣ дар раванди фаъолият дар Институти тибби ветеринарӣ бо истифода аз таҷҳизоту технологияҳои нав бемориҳои сироятии ҳайвонот, аз он ҷумла зоонозҳоро ташхис мегузаронанд.



Дар доираи татбиқи лоиҳаи мазкур дар Институти тибби ветеринарӣ озмоишгоҳи замонавӣ мутобиқи меъёрҳои байналмилалӣ таҷҳизонида шуда, ҳамзамон низоми барқи офтобӣ насб гардидааст, ки имкони истифодаи таҷҳизоти ташхисиро аз ҳисоби нури табиӣ фароҳам меорад.



Яке аз натиҷаҳои ниҳони амалисозии лоиҳа мутобиқгардони озмоишгоҳҳои Институти тибби ветеринарӣ ба меъёрҳои байналмилалӣ, аз он ҷумла ба стандарти ISO17025 мебошад, ки иқтисори зеҳнӣ ва техникаи муассисаи илмиро ҳамқадами пажӯҳишгоҳҳои муосири пешқадам мегардонад.



Озмоишгоҳ аз ҳуҷраҳои санҷиши бемориҳои сироятӣ ва зоонозҳо бо истифода аз усулҳои анъанавӣ ва муосир (ELISA, real time RT-PCR), ҳуҷраҳои ҷудосозии бактерияҳо ва вирусҳо иборат мебошад.



Мусаллам аст, ки таҷҳизоти дастрасшуда барои мониторинги бемориҳои сироятӣ, баҳусус зоонозҳо ва инчунин таҳти назорат гирифтани вазъи эпизоотӣ дар байни ҳайвоноти хонагӣ ва ваҳшӣ самараи хуб ба бор меорад.

Итминони комил аст, ки таҳти сиёсати маорифпарваронаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон минбаъд низ олимони Институти тибби ветеринарии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон бо амалисозии лоиҳаҳои илмӣ – техникаӣ муштарак дар ҳамкорӣ бо Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии АМИТ, пажӯҳишгоҳҳои ватанӣ ва хориҷӣ навгониҳо ва дастовардҳои илми тибби ветеринариро бо истеҳсолот пайванди қавӣ дода, дар самти амалисозии ҳадафи стратегии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – таъмини амнияти озуқаворӣ саҳми босазо мегузоранд.

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҲИЗОТИ ЗАМОНАВӢ АЗ ҶОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚЎШУНҲОИ САРҲАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

7-уми октябри соли 2022 маросими расмӣ супоридани таҷҳизоти замонавӣ ба Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚС ҚДАМ ҶТ) дар доираи татбиқи Нақшаи амалиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба Қатъномаи 1540 Шўрои Амнияти СММ доир гардид.

Дар маросим хонум Кристин Бент ва ҷаноби Кевин Рошдих - намоёндагони идораи кашф ва пешгирӣ аз қочоқи ҳастаии Вазорати энергетикаи ИМА, инчунин генерал-полковник Раҷабалӣ Раҳмоналӣ - муовини аввали раис – Фармондеҳи Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ҳастай - Илҳом Мирсаидзода ҳамчун ҷамоҳангсози миллӣ, иштирок доштанд.



Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳкими амният дар марз бо Афғонистон бо дурбинҳои назоратии шабона, либосҳои махсус ва тепловизорҳо таъмин карда шуд.



Ин кӯмаки техникӣ дар ҳудуди лоиҳаи таъмини амнияти сарҳади сабзи Идораи ошкор ва боздошти қочоқи ядроии Вазорати энергетикаи ИМА таъмин карда шуда, ҳадаф аз он таҳкими инфрасохтори Қушунҳои сарҳади Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сарҳад бо Ҷумҳурии Афғонистон мебошад. Чунки аз соли 2013 инҷониб Вазорати энергетикаи Иёлоти Муттаҳидаи Амрико бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти мубориза бо қочоқи маводи ядрой ва радиологӣ ҳамкориҳои мустаҳками гидро барқарор намудааст.

Лоиҳаи мазкур интиқоли либоси махсус, таҷҳизот барои гузаронидани амалиёт дар минтақаҳои кӯҳӣ, либосҳои махсуси муҳофизатӣ барои безаргардонии минаҳо, дастгоҳҳои биниши шабона, дурбин, монокулярҳо, таҷҳизоти муҳобиравӣ (радиостансияҳо), мошинҳои махсуси ҳарбӣ, автомобилҳо, микроавтобусҳо, ки дар онҳо



таҷҳизоти ҳассос чиҳати дастгирии амалиёти зидди қочоқӣ, инчунин барои ошкор ва боздоштани муомилоти ғайриқонунии маводи ядрой ва радиоактивӣ насб кардашударо фаро мегирад.

МАРОСИМИ БА ИСТИФОДА ДОДАНИ ДЕТЕКТОРҲОИ МУОСИРИ ЯДРОЙ ВА РАДИАТСИОНӢ ДАР НУҚТАИ ГУЗАРГОҲИ ГУМРУКИИ «ФОТЕҲОБОД»



6-уми октябри соли 2022 дар нуқтаи гузаргоҳи гумрукии Фотеҳобод маросими ба истифода супоридани детекторҳои муосири ядрой ва радиатсионӣ бо мақсади пешгирии терроризм бо истифода аз силоҳи қатли ом дар доираи татбиқи нақшаи чорабиниҳои миллии оид ба Қатъномаи 1540 Шӯрои Амнияти Созмони Миллали Муттаҳид, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 54 аз 9 феввали соли 2016 тасдиқ шудааст, баргузор гардид. Дар маросими баргузорӣ раиси Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон - Хуршед Каримзода, директори Агенсии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрой –

Илҳом Мирсаидзода ва ба ҳайси Ҳамоҳангсози миллии, муовини аввали директори Барномаи миллии амнияти ядроии Вазорати энергетика ИМА - Франк Роуз иштирок доштанд.



Қайд кардан ба маврид аст, ки дар доираи татбиқи лоиҳаи мазкур чунин таҷҳизот дар нуқтаи гузаргоҳҳои гумрукии «Дӯстӣ», «Панҷи поён», «Гулистон», «Саразм» ва «Фурудгоҳи байналмилалӣ шаҳри Душанбе» насб карда шуданд. Корҳо оид ба насби детекторҳои ядрой ва радиатсионӣ низ дар «Фурудгоҳи

байналмилалӣи шаҳри Хучанд” дар марҳалаи анҷомёбист.



Бар заммин дар доираи лоиҳаи мазкур таъмини таҷҳизоти дастӣ ва омӯзиши кормандони Хадамоти гумрук бо мақсади пешгирии муомилоти ғайриқонунии маводи ядрой ва радиоатсионӣ пешбинӣ шудааст. Дар нақша аст, ки дар солҳои наздик низ дар дигар гузаргоҳҳои гумрукӣ ва фурудгоҳҳо чунин намуди таҷҳизот насб карда мешаванд. Ҳамзамон, таъмини нақлиёти махсус ва техника дар сарҳадҳои Афғонистон ва дигар сарҳадҳои сабз низ оянда дар назар аст.

ВОХӢРИИ ДИРЕКТОРИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ-И АМИТ БО НАМОЯНДАГОНИ ШУЪБАИ ҲАМКОРИҶОИ ТЕХНИКИИ АБНА



Technical
Cooperation
Programme



28-уми сентябри соли 2022 дар арафаи баргузори иҷлосияи 66-уми Конфронси генералии АБНА, директори Агентии амнияти химиёвӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон - Илҳом Мирсаидзода бо намояндагони Шуъбаи ҳамкориҳои техникий АБНА мулоқот намуд.

Зимни мулоқот масъалаҳои иҷрои нақшаи чорабиниҳо оид ба татбиқи лоиҳаҳои амалкунандаи нави миллӣ ва минтақавӣ дар доираи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо АБНА мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Инчунин, пешрафту мушкилоти бандҳои ҳалношудаи нақшаи чорабиниҳо ва ҳамзамон нақшаҳои солҳои оянда мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.



Лозим ба тазаккур аст, ки лоиҳаҳои миллии АБНА ки бештар дар марказҳои саратоншиносии шаҳрҳои Душанбе ва Хучанд амалӣ мешаванд ва ҳамзамон рафти омодагӣ ба татбиқи лоиҳа дар Маркази саратоншиносии шаҳри Кӯлоб низ мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Илҳом Мирсаидзода - директори Агентии амнияти ХБРЯ АМИТ ба Шуъбаи ҳамкориҳои техникий чиҳати амалии лоиҳаҳои ҷорӣ ва оянда дар Тоҷикистон изҳори сипос намуда, ҳамзамон қайд кард, ки аз ҷониби Ҳукумати кишвар низ як қатор чорабиниҳо оид ба масъалаи боз ҳам бештар намудани вазъи инфраструктураи марказҳои саратоншиносии номбурда зимнан ба инobat гирифта шудаанд.

Дар фарҷоми вохӯрӣ барои татбиқи босамари лоиҳаҳои ҷорӣ ва оянда дар Тоҷикистон қадамҳои минбаъда муайян карда шуданд.

ВОХӢРИИ НАМОЯНДАГОНИ АГЕНТИИ АМНИЯТИ ХБРЯ-И АМИТ БО НАМОЯНДАГОНИ ШУЪБАИ КАФОЛАТҶОИ АБНА



International Atomic Energy Agency

Департамент гарантӣ

27-уми сентябри соли 2022 дар ҳошияи баргузори иҷлосияи 66-уми Конфронси генералии АБНА мулоқоти директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон – Илҳом Мирсаидзода ва сардори шуъбаи иҷозатномадиҳӣ, санчиш ва эътино ба ҳолатҳои садамавӣ, химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ - Фарҳод Ҳамидов бо роҳбар ва намояндагони Шуъбаи кафолатҳои АБНА баргузор гардид.

Дар рафти мулоқот масъалаҳои санчиши муассисаҳое, ки дар фаъолияти худ маводи ядроиро истифода мебаранд, аз ҷониби нозирони Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва инчунин пешниҳоди ҳисоботи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи уҳдадорихои кафолат оид ба паҳн накардани силоҳи ҳастай ва Протоколи иловагиро, ки онро Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, мавриди муҳокима қарор дода шуд.



Иловатан, масъалаҳои пешниҳоди саривақтии ҳисоботи электронӣ дар Портали эълomiaҳои давлатии АБНА низ мавриди баррасӣ қарор гирифт. Қайд карда шуд, ки пешниҳоди гузоришҳо оид ба кор андохтани портали дар боло зикршуда хеле осон ва қулай гардидааст.



Инчунин, ба масъалаҳои оид ба омода намудани мутахассисон таваҷҷуҳи махсус дода шуда, ҳамзамон зарурати гузарондани курсҳои омӯзишии миллӣ ва минтақавӣ мавриди назар қарор дорад.

Дар охири ҷамъомад нақши махсуси барномаи INSEP-и Вазорати энергетикаи ИМА дар масъалаи омодагии нозирони Агентии амнияти ХБРЯ АМИТ қайд гардида, ҳамзамон ба онҳо изҳори миннатдории махсус баён карда шуд. Инчунин, нозирони АБНА-ро ба курсҳое, ки дар оянда бо ташаббуси Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ ва дар якҷоягӣ бо барномаи INSEP-и Вазорати энергетикаи ИМА мегузаронанд, даъват карда шуданд.

66-УМИН ИҶЛОСИЯИ КОНФРОНСИ ГЕНЕРАЛИИ АБНА



Аз санаи 26-ум то 30-юми сентябри соли 2022 намояндагони 175 кишвари узви АБНА барои ширкат дар 66-умин иҷлосияи Конфронси генералии АБНА дар қароргоҳи Агентӣ дар шаҳри Венаи Ҷумҳурии Австрия ҷамъ омаданд.

Рафаэл Мариано Гроссӣ - директори генералии АБНА дар рафти ифтитоҳи конфронс гуфт: «Кори мо барои кӯмак ба кишварҳои узв дар ҳалли баъзе мушкилоти мубрами рушд идома дорад».

Рафаэл Мариано Гроссӣ дар бораи фаъолияти АБНА дар бахшҳои мухталиф, аз қабилҳои оқибатҳои тағйирёбии иқлим, амнияти ғизоӣ, ифлосшавии пластикӣ ва бемориҳои зоонозӣ муфассал сухан ронда, аз қору дастовардҳои Агентӣ дар як соли охир назди аҳли ҳузур мухтасар гузориш дод.

Дар давоми ҳафта вақилон як қатор мавзӯҳои мубрамро муҳокима намуданд. Оғоз аз ҳисоботи солони 2021, буҷаи соли 2023 ва то дурнамои эҳёи фаъолият марбут ба илми ҳастай, технология ва омӯзиши

барномаҳои махсус, фаъолияти Агентӣ дар соҳаи бехатарӣ ва амнияти ҳастай, инчунин боз ҳам баланд бардоштани самтҳои фаъолият ва самарабахшии кафолатҳои АБНА мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Иштирокчиёни ҳамоиши мазкур инчунин масъалаҳои бехатарии яроқи ядрой, амният ва кафолатҳои Ҷумҳурии Украина, Шарқи Наздик ва Республикаи Халқии Демократии Кореяро низ муфассал мавриди баррасӣ қарор доданд.

Ҷаласаи конفرонси Генералӣ дар маҷлисгоҳи ба нақша гирифта шуда баргузор гардид, аз ҷумла баромади мансабдорон ва вакилонро ба таври мустақим пахш намуд.



ЧОРАБИНИҲОИ ИЛОВАГӢ ВА ЭКСКУРСИЯҲОИ

Дар давоми ҳафта АБНА ва кишварҳои узви Агентӣ ҳудуди 80 чорабиниҳои иловагиро баргузор менамояд, ки баъзеи онҳо мустақиман ва кушода барои оммаи васеъ пахш карда мешаванд. Ин чорабиниҳо ҷанбаҳои кори АБНА-ро аз ташаббусҳои ҷорӣ соҳаҳои тандурустӣ ва энергетикаи ҳастай то шарҳи захираҳои дастраси омӯзиши электронӣ ва пешрафт дар тақмили озмоишгоҳҳои Агентӣ дар Зайберсдорф нишон медиҳанд.

Дар давоми ҳафта АБНА ва кишварҳои узви Агентӣ ҳудуди 80 адад чорабиниҳои иловагиро баргузор мекунанд, ки баъзеи онҳо мустақиман ва кушода барои оммаи васеъ пахш карда мешаванд. Ин чорабиниҳо ҷанбаҳои кори АБНА-ро аз ташаббусҳои ҷорӣ соҳаҳои тандурустӣ ва энергетикаи ҳастай то шарҳи захираҳои дастраси омӯзиши электронӣ ва пешрафт

дар тақмили озмоишгоҳҳои Агентӣ дар Зайберсдорф нишон медиҳанд.

Дар ҷараёни баргузори як чорабини ба нақша гирифташудаи иловагӣ таҳти унвони «Усулҳои ҳастай ҳамчун калиди ҳалли бисёр асрор» коршиносоне, ки дар лоиҳаи минтақавии давомдор дар Аврупо иштирок мекунанд, нишон медиҳанд, ки чӣ гуна онҳо технологияи ҳастаиро барои тасдиқи пайдоиш ва аслияти осори мероси фарҳангӣ, ғизо ва доруворӣ истифода мекунанд.

Дар чорабини дигар маълумотнома оид ба дастовардҳои наварин ва ояндаи рушди ташаббуси «Амали комплексӣ оид ба мубориза бо бемориҳои зоонозӣ» (ZODIAC) АБНА-ро муаррифӣ хоҳанд кард.

АБНА ташаббуси ZODIAC-ро дар соли 2020 барои дастгирии кишварҳо дар ташкили ташхиси барвақт, пешгирӣ ва мубориза бо бемориҳои зоонозӣ оғоз карда буд. То имрӯз зиёда аз 1000 нафар мутахассисон аз 95 кишвари ҷаҳон дар курсҳои виртуалии байниминтақавии ZODIAC омӯзиш гирифтанд.

Дар Конفرонси генералии соли гузашта АБНА, платформаи худро оид ба реакторҳои хурди модули (ММР) ва барномаҳои онҳоро муаррифӣ кард. Имсол бошад дар чорабини иловагӣ оид ба пешрафти Платформа ва натиҷаҳои пас аз як сол ба даст омада, аз ҷумла Портали нафтаъсиси ММР, инчунин ҳадафҳои стратегии АБНА оид ба мусоидат ба татбиқи глобалии ММР ва татбиқи лоиҳаи байниминтақавӣ оид ба SMRs ва микрореакторҳо муаррифӣ хоҳад шуд.

Имсол АБНА насли нави пайвандҳоро муаррифӣ кард. Муҳрҳо яке аз асбобҳои мебошанд, ки нозирони амнияти АБНА барои тафтиши он ки маводи ҳастай танҳо бо ҳадафҳои осоишта истифода мешавад, дар фаъолияти худ онҳоро истифода мекунанд. Мавзуи муҳрҳои нав метавонад яке аз мавзуҳои марказии чорабиниҳои иловагӣ гардад, ки дар он ширкаткунандагон метавонанд, фаҳмиши худро оид ба чӣ гуна дастгоҳҳои ҳастай дар саросари ҷаҳон тақрибан 28 000 муҳри АБНА-и ба маводи ҳастай, таҷҳизоти муҳимми иншоот ё таҷҳизоти муҳофизати АБНА-ро бо мақсади кафолат васл шудаанд васеъ созанд.

Барои таҷлили бомуваффақияти барномаҳои Агентӣ тӯли 18 соли охир оид ба масоили таъмини амнияти ҳастай дар гузаронидани чорабиниҳои бонуфузи ҷамъиятӣ (КОМ) мутобиқи ҷаҳорҷубаи чорабиниҳои иловагӣ мисолҳо аз амалия таҳлил карда мешаванд, инчунин тағйирот ба нақшаи барномаҳои дастгирӣ дар назар дошта шудааст. Кишварҳое, ки аллакай кӯмаки АБНА-ро оид ба масоили оmodасозии чораҳои амнияти ҳастай барои гузаронидани чорабиниҳои бонуфузи оммавӣ дар соли 2022 гирифтаанд, аз таҷрибаи худ мубодила хоҳанд кард.

Дигар чорабиниҳои дигари иловагӣ дар мавзӯҳои ба монанди ташаббуси COMPASS; системаи огоҳкунии рӯйдодҳои беруна; системаи иттилоотӣ оид ба масъалаҳои сӯзишвории истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ (СРИС); ҷалби кадрҳои ба АБНА; саҳми озмоишгоҳ АБНА дар Зайберсдорф ба дипломатияи илм; 20-солагии Созишномаи ҳамкорӣ барои кишварҳои арабии Осиё дар соҳаи таҳқиқот, рушд ва омӯзиш дар илм ва технологияи ҳастай, омода намудани кадрҳо дар соҳаҳои марбут ба илм ва технологияи ҳастай (ARASIA); ташаббуси истифодаи технологияҳои ҳастай барои мубориза бо олудашавии пластикӣ (NUTEK Plastics) ва ҳоказои дигар музокира хоҳанд шуд. Рӯйхати пурраи чорабиниҳо барои маълумоти иштирокчиён дастрас аст.

Инчунин барои намояндагони васоити ахбори омма дар иншооти АБНА, бо ташрифи чунин биноҳо, аз қабili маркази ҳодисаҳо ва ҳолатҳои изтирорӣ, озмоишгоҳи хадамоти техникаи бехатарии радиатсионӣ, озмоишгоҳи гидрологияи изотопӣ ва озмоишгоҳҳои бо таҷҳизоти муҳофизатӣ таъмин буда, бо мақсади кафолат экскурсияҳо ташкил карда мешаванд.

Инчунин ба намояндагон дидани озмоишгоҳҳои барномаҳои ҳастаии АБНА дар Зайберсдорф, ки дар 35 километрии ҷануби Венаро қарор доранд, имкон дода мешавад.

Баъзе сафарҳо бақайдгирии пешакиро талаб мекунад. Рӯйхати пурраи экскурсияҳо ва турҳои виртуалӣ барои иштирокчиён дастрас аст.

ҶАМОИШИ ИЛМӢ ОИД БА ТАБОБАТИ БЕМОРИИ САРАТОН

Ҷамзамон бо Конфронси генералӣ, рӯзҳои 27 ва 28-уми сентябри соли 2022 АБНА Анҷумани илмии ҳарсолаи худро ташкил мекунад, ки мавзӯи имсолаи он «Нурҳои умед: табобати саратон барои ҷама» мебошад. Ташаббуси "Чароғҳои умед"-и АБНА барои кӯмак аз кишварҳо дар самти беҳтар кардани дастрасии табобати бемории саратон тавассути бунёд ё тавсеаи иқтидори мавҷуда дар ин соҳа тарҳрезӣ шудааст.



Дар ин ҷамоиш, ки аз панҷ ҷаласа иборат хоҳад буд, нақши технологияи радиатсионӣ дар ташҳиси саратон ва табобати беморони саратон баррасӣ хоҳад шуд. Маърузачиён имкониятҳои баланд бардоштани сифат, бехатарӣ ва устувории кӯмаки саратон, таҳкими муассисаҳо ва шабакаҳои минтақавӣ дар соҳаи саратоншиносӣ, рушди марказҳои саратоншиносии минтақавӣ барои кӯмаки босифати тиббӣ ва омӯзиширо муҳокима менамоянд. Инчунин инноватсияҳо дар соҳаи маориф ва илм барои қонеъ кардани ниёзҳои афзояндаи глобалӣ барои табобати бемории саратон, дурнамои васеъкунии дастрасӣ ба технологияҳои радиатсионӣ дар соҳаи тиб бо назардошти талаботи ҳастай ва амният мавриди баррасӣ қарор мегиранд.

Дар ин чорабинӣ, ки тӯли ду рӯз давом мекунад, бо маърузаҳои худ якҷанд шахсони олиқадр, ки намояндаи ҳукуматҳо, саноат ва созмонҳои байналмилалӣ мебошанд баромад мекунад. Директори генералӣ Гросси дар ифтитоҳи Форум суҳанронӣ мекунад, ки дар рафти баргузори мубоҳисаи сатҳи баланд барои ҷаласаи охири пешбинӣ шудааст, иштирок хоҳад кард, то аҳамияти шарикӣ ва ҳамкорихоро барои тавсеаи дастрасӣ ба табобати саратон тавассути ташаббуси "Нури умед" таъкид кунад.

Дар рафти баргузори Конфронси генералӣ аз Ҷумҳурии Тоҷикистон директори АХБРЯ АМИТ - Илҳом Мирсаидзода, котиби илмӣ - Фаридун Назаров ва сардори шуъбаи иҷозатномадиҳӣ, санҷиш ва эътино ба ҳолатҳои садамавӣ, химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон - Фарҳод Ҳамидов ҳамчун намоёндагони мақоми танзимкунандаи давлатӣ дар соҳаи таъмини амнияти ядрои ва радиатсионӣ фаъолона иштирок карданд.

ҶАЛАСАИ МАШВАРАТИИ БАЙНИИДРАВИИ РУСИЯВУ ТОҶИКИСТОН ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ ТАЪМИНИ АМНИЯТИ БИОЛОГӢ



16-уми августи соли 2022 дар шаҳри Душанбе ҷаласаи машваратии Русияву Тоҷикистон оид ба масъалаҳои таъмини амнияти биологӣ баргузор гардид.

Дар маросими баргузори ҷаласа аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон намоёндагони Вазорати қорҳои хориҷӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, Маркази миллии ташхиси байторӣ, Кумитаи амнияти озуқаворӣ, Институти ветеринарияи тиббӣ ва Институти масъалаҳои амнияти биологии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иштирок намуданд.

Дар вохӯри аз ҷониби Федератсияи Русия намоёндагони Вазорати қорҳои хориҷии Русия, Вазорати саноат ва савдо, Роспотребнадзор, Вазорати тандурустии Русия, Маркази иттилоотӣ таҳлилии Муассисаи федералии давлатии бучети

«АРРИАХ»-и Росселхознадзор, Агентии федералии тиббию биологӣ ва Сафорати Русия дар Тоҷикистон иштирок намуданд.

Зимни баргузори мулоқот масъалаҳои меморандуми байниҳукумати дучониба оид ба таъмини амнияти биологӣ ва ҳамкориҳои минбаъда баррасӣ шуданд.

Мубодилаи арзёбии таҳдидҳо ба амнияти биологӣ дар фазои кишварҳои ИДМ низ сурат гирифт.

Инчунин зимни мулоқот байни Русия ва Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаҳои ҳамкориҳои минбаъда дар самти амнияти биологӣ ва ҳамроҳангсозии он ҳам дар қолаби дучониба ва ҳам дар платформаҳои махсуси бисёрҷониба, пеш аз ҳама дар доираи Конвенсия оид ба манъи силоҳи биологӣ ва токсинӣ, СПАД, ИДМ ва СҶШ муҳокима карда шуд.

БОЗДИДИ ҚОРШИНОСИ АБНА АЗ МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ИЛМИИ “МАРКАЗИ ОМУӢИШИ ПИРЯХҲОИ АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН”



Аз 9-ум то 13-уми майи соли 2022 боздиди қоршиноси Агентии Байналмилалии Неруи Атомӣ (АБНА) бо мақсади амалӣ намудани лоиҳаи миллии TAD7004 – оид ба ташаккули иқтидори милли барои арзёбии пиряхҳою барфҳо аз Муассисаи давлатии илмии “Маркази омӯзиши пиряхҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон” дар шароити тағйирёбии иқлим сурат гирифт. Лоиҳаи мазкур барои гузаронидани таҳқиқоти изотопии пиряхҳо ва қабати барф равона шудааст. Дар натиҷаи таҳқиқот дар бораи ҳолати пиряхҳо ва захираҳои оби Тоҷикистон маълумоти муътамад ба даст оварда мешавад, ки ин имкон медиҳад

раванди таназзули пиряхҳо ва маҷрои оби пиряхҳо ба таври воқеӣ арзёбӣ карда шаванд. Зеро ин арзёбиҳо барои банақшагирӣ ва идоракунии ояндаи истифодаи самараноки захираҳои об дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамаҷиҳата мусоидат менамоянд.

Дар рафти ин сафар мулоқот бо Фарҳод Раҳимӣ - академик, президенти Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва Илҳом Мирсаидзода - директори Агентии амнияти ХБРЯ-и Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва дигар намоёндагони институти марказҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ташкил карда шуда буд.

Зимнан зикр гардид, ки ҳадаф ва вазифаҳои лоиҳа бо афзалиятҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин ба мақсадҳои ҷории барномавии маркази мазкур ҳамаҷониба мувофиқат мекунад.



Инчунин дар Муассисаи давлатии илмии «Маркази омӯзиши пиряхҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон» семинари омӯзишии серӯза дар мавзӯи «Дурнамои омӯзиши изотопии пиряхҳою қабати барф дар Тоҷикистон» баргузор гардид, ки дар ҷараёни баргузори он мутахассисону кормандони марказ ва намоёндагони Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии АМИТ фаъолона иштирок намуданд.



Мақсади асосии чорабинӣ ба иштирокчиён пешниҳод намудани маълумоти амалӣ оид ба изотопҳои табиӣ ба сифати нишондиҳандаи ҳолати пиряхҳо ва қабати барф, ки дар зери хатар будан ё ҳассосияти ба шароити тағйирёбии иқлим вобаста будани онҳоро муайян мекунад.

Дар рафти семинар намоёндаи АБНА дар гузориши худ дар бораи фаъолияти АБНА суҳанронӣ намуда, ҳамзамон қайд кард, ки фаъолияти асосии он истифодаи атом ба мақсадҳои осоишта дар соҳаи илму техника ва инчунин дар соҳаи тандурустӣ ва беҳатарӣ, кафолат ва санҷиш мебошад. АБНА дорои шӯъбаи гидрологияи изотопӣ мебошад, ки барои таҳия ва татбиқи барномаи захираҳои об масъул аст.

Зимнан зикр гардид, ки АБНА тавассути барномаи ҳамкориҳои техникӣ бо кишварҳои узв ҷиҳати беҳбуди дастрасӣ ва устувории захираҳои оби ширин тавассути арзёбии ҳамгирии илмии захираҳои об ҳамкориҳои зич дорад.

Дар охир директори Муассисаи давлатии илмии «Маркази омӯзиши пиряхҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон» профессор Абдулҳамид Қаюмов ба иштирокчиёни семинар, аз ҷумла ба намоёндаи АБНА ва Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ барои ҳамкорӣ изҳори сипос баён намуда, қайд кард, ки лоиҳаи мазкур барои татбиқи ташаббуси Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор барои солҳои 2018-2028» заминаи хубе буда, дар илми пиряхшиносӣ уфуқҳои нав мекушояд. Фаъолияти ин лоиҳа аз ҷониби Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ ҳамоҳанг карда мешавад.

ВОХӢРӢ БО НАМОЯНДАГОНИ ВАЗОРАТУ ИДОРАӢО ЧИӢАТИ ОМОДА ВА ПЕШНИӢОДИ ЛОИӢАӢОИ БАРНОМАИ ӢАМКОРИИ ФАННИИ АБНА БАРОИ СОЛӢОИ 2024-2025

13-уми апрели соли 2022 дар толори Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ бо иштироки намояндагони вазорату идораӢо чиӢати омода ва пешниӢоди лоиӢаӢои Барномаи Ӣамкории фаннии Агентии Байналмилалии Неруи АтомӢ (АБНА) барои солӢои 2024 - 2025 мулоқот баргузор гардид.

Дар Ӣараёни баргузории мулоқот намояндагон аз Вазорати саноат ва технологияӢои нави ӢумӢурии Тоҷикистон, Кумитаи ҳолатӢои фавқулода ва мудофияи граждании назди Ӣукумати ӢумӢурии



Дар рафти баргузории вохӢрӢ намояндагони Агентии амнияти химиявӢ, биологӢ, радиатсионӢ ва ядроии Академияи миллии илмӢои Тоҷикистон низ дар бораи натижаӢои татбиқи лоиӢаӢои ӢорӢ муфассал маълумот дода, инчунин доир ба нақшаӢои минбаъда пешниӢоди лоиӢаӢои навро барои давраи солӢои 2024 - 2025 баррасӢ намуданд. Намояндагони вазорату идораӢо ба Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ барои дастгирии пайваستاашон дар татбиқи лоиӢаӢои АБНА дар ӢумӢурии Тоҷикистон изхори сипос баён намуданд.

Дар рафти вохӢрӢ намояндагон оид ба татбиқи самараноки лоиӢаӢо ва инчунин роҳӢои бартараф кардани монеаӢо низ машварати корӢ доир намуданд. Намояндагони Агентии амнияти химиявӢ, биологӢ, радиатсионӢ ва ядроии Академияи миллии илмӢои Тоҷикистон оид ба тарзи дуруст хонапурӢ намудани варақа барои пешниӢоди лоиӢаӢо тавассути Барномаи Ӣамкории фаннии АБНА барои давраи то солӢои 2024-2025 намоиш баргузор карданд. Дар фарҗоми вохӢрӢ ба иштирокчиён филми кӯтоҳмуддат оид ба масъалаи дастгирии Барномаи Ӣамкории фаннии АБНА барои кишварӢои узв намоиш дода шуд.

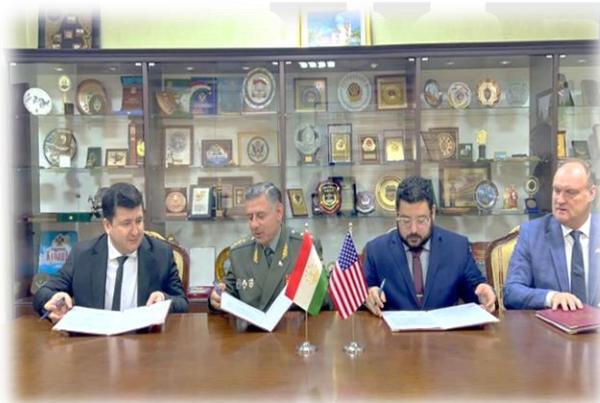
Тоҷикистон, Муассисаи давлатии «Маркази ӢумӢуриявии таӢқиқоти саратоншиносӢ»-и Вазорати тандурустӢ ва ҳифзи иҗтимоии аҳолии ӢумӢурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии «Гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустӢ ва ҳифзи иҗтимоии аҳолии ӢумӢурии Тоҷикистон, Хадамоти санитарии эпидемиологии ӢумӢурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии «Нигоҳдории партовӢои радиоактивӢ»-и шаҳри Душанбе, Институти ветеринарии Академияи илмӢои кишоварзии Тоҷикистон, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва дигар вазорату идораӢои дахлдор ба таври фаъолона ширкат варзиданд.



МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҶИЗОТИ МУОСИР АЗ ҚОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚЎШУНҲОИ САРҲАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҚУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

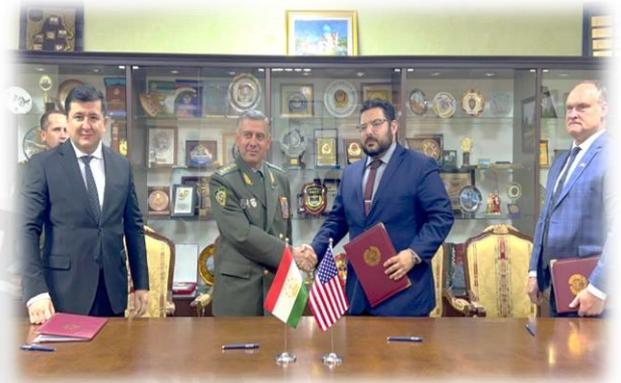
8-уми апрели соли 2022 маросими расмии супоридани таҷҳизоти муосир ба Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚС ҚДАМ ҚТ) дар доираи татбиқи Нақшаи амалиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба Қатъномаи 1540 Шӯрои Амнияти СММ баргузор гардид.

Дар маросими баргузори чорабинӣ қаноиб Кевин Рошдих - намояндаи Идораи кашф ва пешгирӣ аз қочоқи ҳастаии Вазорати энергетикаи Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, генерал-полковник - Раҷабалӣ Раҳмоналӣ, муовини аввали раис – Фармондеҳи Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва



инчунин директори Агенсии амнияти химиявӣ,биологӣ, радиатсионӣ ва ҳастаии

АМИТ - Илҳом Мирсаидзода ҳамчун Ҷамоғангасози миллӣ, иштирок доштанд.



Ҳамин тариқ, Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳкими амният дар марз бо Афғонистон бо василаҳои мушоҳида, бозрасӣ ва тактика таъмин карда шуданд.



Қўмаки техникӣ дар ҳудуди лоиҳаи таъмини амнияти сарҳади сабз намудани Идораи ошкор ва боздошти қочоқи ядроии Вазорати энергетикаи ИМА таъмин карда шуда ва ҳадафи он ин таҳкими инфрасохтори ҚС ҚДАМ дар сарҳад бо Ҷумҳурии Афғонистон равона гардидааст.

Аз соли 2013 Вазорати энергетикаи ИМА бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти мубориза бо қочоқи маводи ядрои ва радиологӣ ҳамкориҳои қавии худро ба роҳ мондааст.

Лоиҳаи мазкур интиқоли либоси махсус, таҷҳизот барои гузаронидани амалиёт дар минтақаҳои кӯҳӣ, либосҳои махсуси муҳофизатӣ барои безаргардонии минаҳо, дастгоҳҳои биниши шабона, дурбин, монокулярҳо, таҷҳизоти муҳобиривӣ (радиостансияҳо), мошинҳои махсуси ҳарбӣ, автомобилҳо, микроавтобусҳо, ки дар онҳо таҷҳизоти ҳассос барои дастгирии амалиёти



зидди қочоқӣ, инчунин барои ошкор ва боздоштани муомилоти ғайриқонунии маводи ядрой ва радиоактивӣ насб карда шударо фаро мегирад.

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПУРДАНИ ТАҶҶИЗОТ БА КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҶУРИИ ТОҶИКИСТОН



Рӯзи 18 феввали соли 2022 дар доираи татбиқи Нақшаи чорабиниҳои миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба Қатъномаи 1540 Шӯрои Амнияти СММ маросими расмии супурдани таҷҳизот ба Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид.



Директори Агенти амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрой - Илҳом Мирсаидзода аз номи Вазорати энергетикаи ИМА, як адад мошини махсуси бо детекторҳои ҳассос ҷиҳозонидашударо барои кашфи маводи ядрой ва радиоактивӣ ба масъулини Кумитаи давлатии амнияти миллии Тоҷикистон супорид.

Ин кӯмаки техникӣ дар ҳудуди лоиҳаи таъмини амнияти сарҳади сабз, ки ба мустаҳкам намудани инфрасохтори мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон

дар сарҳад бо Афғонистон нигаронида шудааст.

Лоиҳаи мазкур интиқоли либоси махсус, таҷҳизот барои гузаронидани амалиёт дар минтақаҳои кӯҳӣ, либосҳои махсуси муҳофизатӣ барои безараргардонии минаҳо, дастгоҳҳои биниши шабона, дурбин, монокулярҳо, таҷҳизоти муҳобиравӣ (радиостансияҳо), мошинҳои махсуси ҳарбӣ, автомобилҳо, микроавтобусҳо, ки дар онҳо таҷҳизоти ҳассос барои дастгирии амалиёти зидди қочоқӣ, инчунин ҷиҳати ошкор ва боздоштани муомилоти ғайриқонунии маводи ядрой ва радиоактивӣ насб кардашударо дар бар мегирад.



ЁДДОШТИ ҲАМКОРӢ БО КУМИТАИ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДА ВА МУДОФИАИ ГРАЖДАНИИ НАЗДИ ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БО МАҚСАДИ АМАЛӢ НАМУДАНИ ЛОИҲАИ МИЛЛИИ АБНА



11-уми феввали соли 2022 байни Кумитаи ҳолатҳои фавқулода ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Ёддошти ҳамкорӣ дар самти бехатарии радиатсионӣ ба имзо расид.

Қайд намудан ба маврид аст, ки дар доираи ҳамин ёддошт аз ҷониби АБНА зери лоиҳаи TAD9008 бо маблағи 169,4 ҳазор евро кӯмаки техникӣ расонида шуд ва он имкон медиҳад, ки интиқоли маълумот ва ҳолати мониторинги радиатсиониро дар кишвар фароҳам оварад.

Таҷҳизоти интиқолшуда системаи назорати радиатсионии SpectroTRACER-ро ташкил медиҳад, ки аз ҷониби Ширкати олмони "Bertin GmbH" истехсол карда шудааст, ки ҳамаи ин асбобҳо дар шаҳрҳои Душанбе, Хоруғ, Хуҷанд, Бохтар ва Кӯлоб барои назорати доимии вазъи радиатсионӣ дар кишвар насб карда мешаванд. Ин система бо мақсади гузаронидани мониторинги радиатсионӣ пешбинӣ шуда, барои иҷрои ҳифзи аҳоли ва Маркази идоракунии бӯхронии озмоишгоҳи ҷумҳуриявии химиявӣ ва радиометрии Кумитаи ҳолатҳои фавқулода истифода бурда мешавад.

МАРОСИМИ РАСМИИ СУПОРИДАНИ ТАҶҲИЗОТИ ЗАМОНАВӢ АЗ ҶОНИБИ ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКАИ ИМА БА ҚЎШУНҲОИ САРҲАДИИ КУМИТАИ ДАВЛАТИИ АМНИЯТИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН



7-уми феввали соли 2022 маросими расмӣ супоридани таҷҳизоти замонавӣ ба Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚС ҚДАМ ҶТ) дар доираи татбиқи Нақшаи амалиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба Қатъномаи 1540 Шўрои Амнияти СММ доир гардид.



Директори Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ Илҳом Мирсаидзода ҳамчун ҷамоҳангсози милли аз номи Вазорати энергетикаи ИМА дастгоҳҳои муҳобиравӣ (радиостансияҳо) ва насби онҳоро дар воситаҳои нақлиёт супорид.





Кӯмаки техникӣ дар ҳудуди лоиҳаи таъмини амнияти сарҳади сабз намудани амнияти сарҳади сабзи Идораи ошкор ва боздошти қочоқи ядроии Вазорати энергетикаи ИМА таъмин карда шуда ва ҳадафи асосии он ин ба таҳкими инфрасохтори ҚС ҚДАМ дар сарҳад бо Ҷумҳурии Афғонистон равона гардидааст.



Аз соли 2013 Вазорати энергетикаи ИМА бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти мубориза бо қочоқи маводи ядрой ва радиологӣ ҳамкориҳои зичи худро дорад.



Лоиҳаи мазкур интиқоли либоси махсус, таҷҳизот барои гузаронидани амалиёт дар минтақаҳои кӯҳӣ, либосҳои махсуси муҳофизатӣ барои безаргардонии

минаҳо, дастгоҳҳои биниши шабона, дурбин, монокулярҳо, таҷҳизоти муҳобиравӣ (радиостансияҳо), мошинҳои махсуси ҳарбӣ, автомобилҳо, микроавтобусҳо, ки дар онҳо таҷҳизоти ҳассос барои дастгирии амалиёти зидди қочоқӣ, инчунин ҷиҳати ошкор ва боздоштани муомилоти ғайриқонунии маводи ядрой ва радиоактивӣ насбкардашударо фаро мегирад.

4. БАҲШИ МИЛЛИИ “ХОНУМИ ЯДРОЙ” КОНФРОНСИ 3-ЮМИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ИЛМӢ-АМАЛИИ «НАҚШИ ЗАНОНИ ОЛИМ ДАР РУШДИ ИЛМ, ИННОВАТСИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯ»



Рӯзҳои 24-26-уми августи соли 2022 дар шаҳри Гулистони вилояти Суғд, Конфронси 3-юми байналмилалӣ илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Нақши занони олим дар рушди илм, инноватсия ва технология», ки дар рафти баргузориҳои он зиёда аз 100 нафар бонувон фаъолона ширкат варзиданд, доир



Дар рафти конфронс занони олим, омӯзгорон, аспирантҳо, магистрантҳо, донишҷӯён, намояндагони муассасаҳои мухталиф ва мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла намояндагони институтҳои илмӣ - таҳқиқотии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, Маркази миллии ташхиси амнияти озӯқаворӣ, Институти бехатарӣ ва проблемаҳои биотехнологияи Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, Донишгоҳи славянии Русияву Тоҷикистон, Филиали Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи М. В. Ломоносов дар Душанбе,

Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино, Институти иқтисод ва демографияи АМИТ, Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии илмии саратоншиносии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров, Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи Аловуддин Баҳовиддинов ва дигарон бо маърузаҳои илмии худ баромад намуданд.

Дар қараён баргузорию конфронс инчунин намояндагон аз Агентии Байналмилалӣ Неруи Атомӣ (АБНА), Институти таҳқиқоти байналмилалӣ Миддбери, Калифорния, ИМА, Занон дар ҷаҳони ҳастай (WiN Global), WiN Русия, WiN Қазоқистон, WinN Қирғизистон, WiN Ўзбекистон, Муассисаи давлатии илмии «Институти умумироссиягии илмӣ - таҳқиқотию растаниҳои шифобахш ва хушбӯй»-и шаҳри Москваи Федератсияи Русия, Маркази тақмили ихтисоси кормандони тиббии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Ўзбекистон, Раёсати бехатарии радиатсионӣ ва ядроии Кумитаи давлатии бехатарии саноати Ҷумҳурии Ўзбекистон; Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Қазоқистон, Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи М. В. Ломоносов, Донишгоҳи Куэйдӣ Аъзами Исломобод (Покистон), Вазорати энергетикаи ИМА ва ҳоказои дигар ширкат варзиданд.

4.Тиб. Маҷмӯи мақолаҳо пеш аз баргузоршавии конфронс ба таъъ расида буданд, ки дар он зиёда аз 65 адад корҳои илмӣ – таҳқиқотию муаллифони дарҷ гардидааст.



БАРГУЗОРИИ ОЗМУНИ «ДАСТАРХОНИ ТАОМҶОИ МИЛЛӢ»

Дар қараёни баргузорию конфронс дар бахшҳои зерин маърузаҳо шунда ва мавриди муҳокимаи ҳайати доварон қарор гирифтанд:

1. Масъалаҳои амнияти ядроӣ, радиатсионӣ ва биологӣ, кафолатҳои АБНА ва нақши занон дар илм;
2. Илмҳои табиатшиносӣ ва экология;
3. Масъалаҳои актуалии забоншиносӣ, педагогика ва ҳуқуқ;



17-уми марти соли 2022 дар Маркази таълимии минтақавӣ бахшида ба 2-солагии

таъсисёбии Клуби «Хонуми ядрой» байни магистрони АМИТ озмуни «Дастархони таомҳои миллӣ» доир гардид.



Ҳадаф аз баргузори ин мулоқот пеш аз ҳама омӯзиши хулосаҳои ниҳони магистрон дар бораи фаъолияти клуб ва инчунин ҷалби минбаъдаи онҳо ба фаъолияти клуб ва ҳамзамон таҷлили бошуқӯҳи ҷашни байналмилалӣ Наврӯз иборат буд.

Клуби «Хонуми ядрой» имкон дод, ки магистрдӯхтарони ҷавон дар вазъияти тантанавӣ дар пухтани таомҳои миллӣ ҳунару маҳорати худро нишон диҳанд.



Кушодашавии озмун бо суҳанронии ифтитоҳии президенти Клуби «Хонуми ядрой» Зарина Сайфиева ва мудирӣ Раёсати магистратура, аспирантура ва докторантураи PhD АМИТ Мену Мамадҷусуфова оғоз гардид.

Барандаи озмун, узви фаъоли Клуби «Хонуми ядрой» Зумрад Ғайбуллоева ба ҳамаи иштирокчиёни озмун шартҳои озмуноро фаҳмонида, сипас ба онҳо муваффақият орзу намуд. Меҳмони чорабинӣ Ширин Қурбонова – муовини раиси Кумитаи иҷроияи «Хирадмандон»-и Ҷизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар назди Раёсати АМИТ буд. Ӯ

ҳамаи ҳозиринро бо фарорасии фасли баҳор ва ҷашни Наврӯзи оламафрӯз самимона шодбош гуфта, ҳамзамон нуқтаи назари худро дар бораи озмуни мазкур ошкоро баён намуд.

Пас аз суҳанрони табрикотии ташкилоткунандагон ва меҳмонону ҳозирини ҷамъомад, муаррифии ҳар як дастархон дар алоҳидагӣ оғоз гардид. Ҳар як даста аз 5 нафар ва як «Маликаи Наврӯз» иборат буд.

Ҳайати ҳакамон 5 нафар буда, ҳар яки онҳо аз рӯи ҷадвали панҷбалӣ ба ороиши дастархони наврӯзӣ баҳои ҳолисона гузоштанд.



Ҳар як даста муаррифии (презентатсияи) худро бо ороиши дастархони Наврӯзӣ аз неъматҳои гуногуни табиӣ сарзамини саховатмандӣ тоҷикон, таомҳои миллӣ, шириниҳо ва ҳосияти асосии Наврӯз – гандуми сабзӣда, ки нишонаи фарорасии фасли баҳор мебошад, омода намуданд.

Сипас, аъзои ҳакамон ҳар як дастаро бо таваҷҷӯҳи зиёд гӯш карданд, ки онҳо маърузаю видеоклипҳои худро намоиш доданд, ки дар он дӯхтарон бо пухтани хӯроқҳои миллӣ ҳунару маҳорати худро ба аҳли ҳузур пешкаш карданд. Ҳар як даста ба намоиши дастархони худ эҷодкорона муносибат карда, бо шавқу ҳаваси калон ба меҳмонон онро муруот намуданд.

Пеш аз эълони натиҷаҳои озмун Илҳом Мирсаидзода - директори Агентии амнияти ХБРЯ –и АМИТ суҳанро ба ноиби президенти Клуби «Хонуми ядрой» Дилором Қаюмова дод. Мавсуф зимни баромади худ нақши муҳимми бонувони ҷавонро дар рушди илми тоҷик хело ҳам арзанда қайд намуд. Инчунин мавсуф зимни суҳанронии

пурмухтавои хеш зикр кард, ки воқеан ҳам дар давоми 30 - соли Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти дастгирии бонувон ва ҳамзамон дар масъалаи баланд бардоштани маъқеи онҳо дар ҷомеа, дар сатҳи Роҳбари давлату ҳукумат корҳои зиёде анҷом дода мешаванд.

моҳи август дар шаҳри Гулистони вилояти Суғд баргузор мегардад, даъват карда шуданд.

МАҶЛИСИ ТАНТАНАВӢ БАХШИДА БА 2-ЮМИН СОЛГАРДИ ТАЪСИСИ КЛУБИ “ХОНУМИ ЯДРОӢ”



Мутобиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баланд бардоштани нақши занон дар ҷомеа» аз санаи 3-юми декабри соли 1999, Нақшаи миллии чорабиниҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба баланд бардоштани мақом ва нақши занон, Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар он мақсади асосӣ фароҳам овардани шароити зарурӣ барои татбиқи пурраи қобилияти занон дар тамоми соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ бо мақсади таъмини рушди устувори ҷомеа аст, номбурда дар фарҷоми суҳанронии худ ба директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, номзади доктори илмҳои техникӣ, дотсент Илҳом Мирсаидзода, ки ба таври пайваста хусусан ҷавондухтарони дар магистратураи АМИТ таҳсилкунанда ва инчунин бонувони олимаро ҳамачиҳата дастгирӣ менамояд, изҳори сипос намуд.

Ҷамъомади мутантанро бо сухани ифтитоҳӣ директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон - Илҳом Мирсаидзода оғоз намуд. Мавсуф ҳамаи иштирокчиёнро бо таҷлили таъсисёбии ҷашни 2-юмин солгарди Клуби “Хонуми ядрой” ва инчунин ба муносибати 8-уми март - Рӯзи Модар самимона табрику муборакбод намуд.

Дар рафти суҳанронии худ, директори Агентии амнияти ХБРЯ АМИТ - Илҳом Мирсаидзода оид ба маъқеи муҳимме, ки бонувон дар ҳаёт, илм ва фаъолияти ҷамъиятии мо ишғол мекунанд, суҳан ронда, рушди минбаъдаи клуб ва инчунин расидан ба ҳама ҳадафҳоро барояшон орзу намуд.

Натиҷаи озмунро Илҳом Мирсаидзода- директори Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ эълон кард. Иштирокчиёне, ки ғолиби ҷойҳои 1, 2 ва 3-юм шуда буданд бо тухфаҳои хотиравӣ ва инчунин дипломҳои сарфароз гардонида шуданд. Ба дигар иштирокчиёни фаъол низ ифтихорномаҳо супорида шуд. Ба капитанҳои ҳамаи дастаҳо барои иштироки фаъолонашон дар рафти баргузори Конфронси 3-байналмилалӣ илмию амалии «Нақши бонувони олим дар рушди илм, инноватсия ва технология», ки

Сипас, сухани навбатӣ ба аъзоёни Клуби «Хонуми ядрой» аз хориҷи кишвар дода шуд. Онҳо низ дар навбати худ тамоми аъзоёни клубро бо ин рӯзи фархунда самимона шодбош гуфта, ба ҳамашон шукуфоии минбаъда ва инчунин рушди устувори минбаъдаи клуби минтақавӣ бонувонро таманно намуданд.

Нодира Ҳакимова – президенти Клуби «Хонуми ядрой» ҳозиринро бо рӯзномаи ҷаласаи шинос намуда, ҳамзамон аз рафти фаъолияти дусолаи клуби номбурда ҳисоботи муфассал оид ба натоиҷи корҳои анҷом дода шуда дар давраи соли 2021 дод

ва инчунин масъалаи интихоби президенти навро эълон намуд.

Дар рафти муаррифинамои (презентатсия) ҳисоботӣ доир ба баргузори Конфронси II байналмилалӣ илмӣ-амалии таҳти унвони «Нақши бонувони олим дар рушди илм, инноватсия ва технология», ки рӯзҳои 16-20 августи соли 2021 дар шаҳри Гулистони вилояти Суғд баргузор гардида буд, мавсуф аз чорабиниҳои хайриявии клуб, лексияҳои иттилоотӣ барои хонандагони мактабҳо ва дигар тадбирҳои фарҳангӣ ёдовар шуд.

Мувофиқи рӯзномаи маҷлис президенти нави клуб ва ду муовини ӯ интихоб гардиданд. Сайфиева Зарина - сардори баҳши таълимии Агентии амнияти ХБРЯ-и АМИТ, президенти нави Клуби «Хонуми ядрой» интихоб гардид.



Ҳамин тариқ, бо роҳи овоздиҳии пӯшида муовинони нави Клуби «Хонуми ядрой»- Мижгона Шарофова (доктори илмҳои тиб) - мудири озмоишгоҳи биотехнологияи Маркази рушди инноватсионӣ илм ва технологияҳои нави назди Раёсати АМИТ ва директори ғоибонаи Институти тиббии ба номи Авитсена ва фармакология, инчунин Дилором Қажумова - номзади илмҳои тиб, ходими пешбари илмӣ озмоишгоҳи сифати об, изотопҳо ва санитарияи Муассисаи давлатӣ илмӣ «Маркази омӯзиши пиряхҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон» аз сари нав интихоб карда шуданд.